

DE KORHAAN



Jaargang 28, Nummer 4
Oktober 1994

In dit nummer:

- * Vijf jaar voorjaarstrek Corversbos
- * Zwanen en jagers
- * Lepelaar vermijdt Naardermeer

DE KORHAAN

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie : Wim Duurland
Willem-Jan Hoeffnagel
Pieter Schut
Ruud Willemstein

Redactieadres : Menno Simonszof 84
1216 LM Hilversum
035-217222

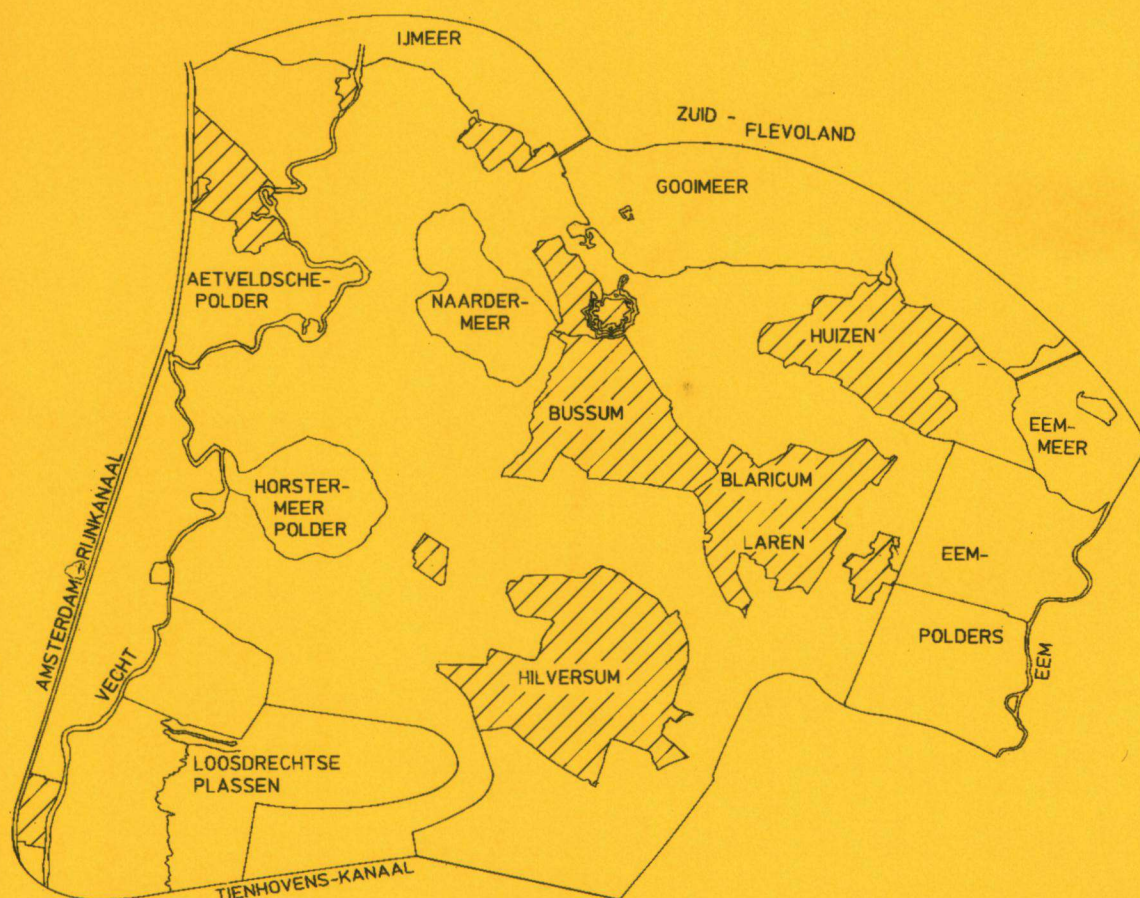
Verzending en ledenadministratie : Bep Dwars-Van Achterbergh
Prinsenstraat 15
1211 LS Hilversum
035-233973

Druk : Tomingroep, Hilversum.

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren copy: uiterlijk 1 december.

ISSN: 0929-8762



Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de redactie	98
Van de voorzitter	98
Wees een gastheer/vrouw voor de vogels	99
Lepelaar blijft Naardermeer als broedgebied vermijden	100
Een bijzondere uil	102
Broedvogelmonitoring Naardermeer in 1993	103
Haantjes	106
Broedvogels staan sterk onder druk in Vechtplassengebied	107
Voorjaartrek over het Corversbos, 1990-1994	111
DE VOGEL OF HET EI: DISCUSSIE OVER KNOBBELZWANENJACHT	
(1): Overleg van vogelaars met jagers is onaanvaardbaar	118
(2): 'Niets doen' helpt de zwaan niet	120
Nieuwe hut bij de Stichtse Brug	121
Weidevogelbescherming in de Maatpolder in 1994	122
Nieuwe nieuwsbrief voor Noordhollandse vogelaars	123
Vogelkalender is weer in aantocht	123
Mutaties ledenbestand	123
Programma	124
Ontvangen literatuur	126
Veldwaarnemingen	127



Van de redactie

In Korhaan nummer 2 van dit jaar schreven we al dat we plannen hadden om het drukproces en de voorpagina te verbeteren. Deze Korhaan is het eerste resultaat van een ander drukproces, waarvan we hopen dat het inderdaad een verbetering is.

Helaas betekent dit ook het afscheid van de firma Hilhorst, die vanaf 1985 trouw en altijd stipt op tijd onze Korhaan verzorgd heeft. De vernieuwde Korhaan wordt gedrukt bij de Tominggroep in Hiltversum.

Ook nieuw is de kaart van ons werkgebied, die vanaf dit nummer elke Korhaan zal sieren op de eerste binnenpagina. Hopelijk ziet iedereen nu in één oogopslag waar de grenzen van ons werkgebied liggen, want hierover zijn nogal eens discussies. Voor het maken van de kaart bedanken we Marc van Houten, die hieraan veel werk gehad heeft.

Verder willen we nog eens benadrukken wat we ook reeds in Korhaan nummer 2 schreven, namelijk dat auteurs zonder eigen p.c. zich niet moeten laten afschrikken en door moeten gaan met insturen van getikte of handgeschreven artikelen.

Van de voorzitter

Bij het uitkomen van deze Korhaan is de zomer van 1994 al weer voorbij. Voor de werkgroep is deze periode doorgaans een wat rustiger periode. De nest-beschermingsactiviteiten en de inventarisaties zijn achter de rug en hoewel veel van onze leden in de vakantieperiode ongetwijfeld interessante gebieden met een goede kans op leuke waarnemingen zullen hebben bezocht, zijn er eigenlijk geen gerichte veldonderzoeken meer aan de gang. In de periode voor ons ligt echter weer een drukke tijd, waarin er volop gelegenheid is om u bezig te gaan houden met het beschermen of bestuderen van vogels.

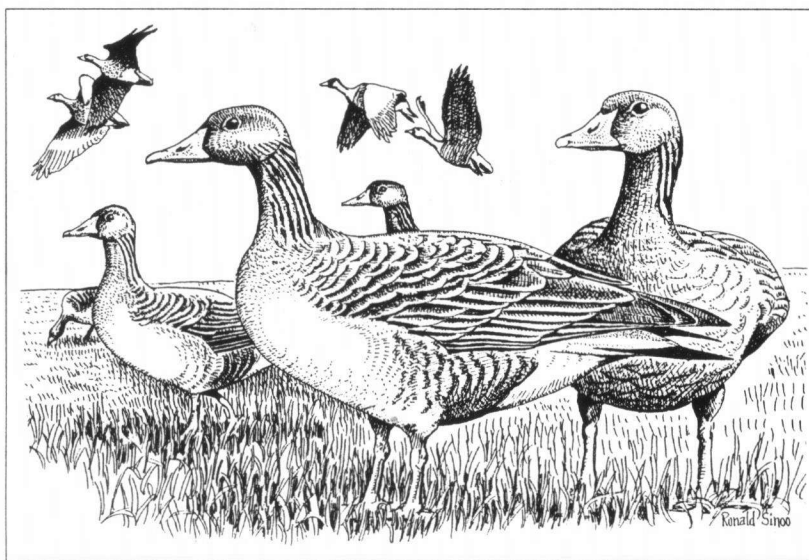
Wie wat meer wil weten van de vogeltrek, kan ook dit seizoen op de woensdag- en zaterdagochtenden weer terecht bij de trektelpost in het Conversbos. Ik kan u echt aanraden daar een keer te gaan kijken of, beter nog, af en toe mee te gaan werken aan het vogeltrekonderzoek, want dat is beslist heel leerzaam. Verder zullen er in de komende herfst- en winterperiode natuurlijk ook weer diverse jaarlijkse tellingen worden gehou-

den. Voorbeelden zijn de ganzentellingen, steltloper-tellingen en de watervogel-tellingen langs de randen van het Gooimeer. Voor de meeste tellingen is er een vaste kern van tellers, maar daarbij kan altijd wel hulp gebruikt worden. Ook dit werk is heel leerzaam, vooral voor 'beginnende' vogelaars. Door mee te doen leert u van ervaren tellers, niet alleen de methode van werken, maar natuurlijk leert u daarbij vooral ook

veel over het herkennen en het gedrag van vogels.

Leden die meer willen weten over de komende vogeltellingen en (nog) niet op de verzendlijst staan van de subgroep Avifauna, kunnen contact opnemen met de coördinatoren van de subgroep. Zij zullen zeker bereid zijn u meer te vertellen over de komende tellingen.

Nu ik het toch over mogelijkheden tot ondersteuning van het



Grauwe ganzen

werk van de Vogelwerkgroep heb, ook de organisatie van al het werk van onze vereniging komt steeds weer op een veel te kleine groep mensen neer. Uitbreiding van het coördinatieteam van de subgroep Avifauna is dringend gewenst en ook andere subgroepen, zoals de subgroep Communicatie en de subgroep Natuurbescherming kunnen nog heel goed versterking gebruiken. In het voorjaar van 1995 zal er bovendien ook een vacature ontstaan voor de post van secretaris van de vereniging.

In de loop van het afgelopen jaar is het aantal leden van de werkgroep gestadig gegroeid. Dat aantal is de afgelopen jaren ondanks een regelmatig verloop

min of meer constant gebleven, maar loopt nu inmiddels al aardig in de richting van de zeshonderd leden!

Natuurlijk is het onvermijdelijk dat er af en toe leden bedanken, bijvoorbeeld omdat zij verhuisd zijn of omdat zij zich willen gaan richten op andere activiteiten. Wel is het jammer als leden bedanken voor het lidmaatschap omdat zij zich niet kunnen verenigen met het beleid. In dat verband betreurt het bestuur het besluit van Leny Reddinguis, waarover u elders in deze Korhaan wat meer informatie zult vinden, onder andere in een stuk van haar zelf.

Leny Reddinguis heeft zich jarenlang en op diverse terreinen ingezet voor onze Vogelwerkgroep. Jarenlang gaf zij met

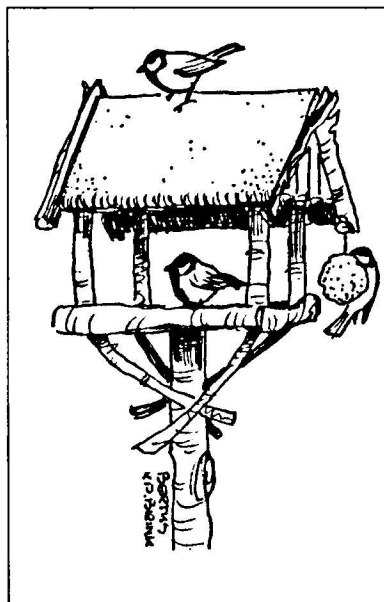
groot enthousiasme en veel kennis op het gebied van vogels en van natuurbescherming lessen bij de vogelherkenningscursus en zij werkte ook regelmatig mee aan de Korhaan, waarvoor zij altijd de overzichten van de literatuur verzorgde. Verder heeft Leny altijd veel werk verzet voor het in stand houden van onze ornithologische bibliotheek en bij de organisatie van het archief. Het bestuur is haar zeer erkentelijk voor al deze inspanningen.



Rob Kole

WEES EEN GASTHEER/VROUW VOOR DE VOGELS

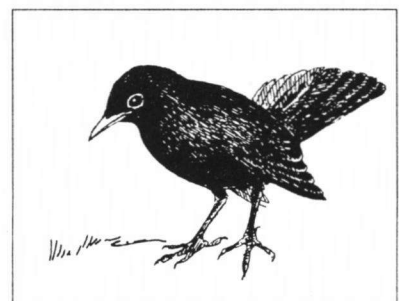
In het najaar wordt de voedselvoorraad in de vrije natuur kleiner. Tegen die tijd begint een deel van de vogelbevolking naar de tuinen te trekken. Hier scharrelen zij hun kostje bij elkaar door bessen en andere vruchten te eten, of insecten en dergelijke uit de tuinen te peuteren. Een aangepaste, niet al te schone tuin vormt voor hen een gespreid bedje. Een voedertafel of -huisje kan alvast klaargemaakt worden. Door af en toe een klein beetje te voeren kunnen de vogels er vast aan wennen. Met geregeld voeren hoeft pas begonnen te worden als er strenge vorst heerst, als het ijzelt of wanneer er sneeuw ligt. Voer niet teveel, ratten en muizen weten al na korte tijd de voerplaatsen te vinden dus zorg dat er gedurende de nacht niets te halen valt. Verwijder regelmatig oude voerresten en maak de voerplaats schoon. Het gevaar bestaat namelijk dat bij druk bezochte



voerplaatsen infectieziekten gaan optreden. Schoon water in kleine hoeveelheden wordt zeer op prijs gesteld. Dek bij vorst het vogelbad af met gaas, zodat de vogels geen bad kunnen nemen, om bevriezing van hun verenpak te

voorkomen. Versnipper wat ijs met een hamer, zodat er kleine stukjes en schilfertjes ontstaan die de vogels met gemak naar binnen kunnen krijgen. Het is verstandig om na een periode met slecht weer te stoppen met voeren, opdat de vogels zelf weer op zoek gaan naar voedsel.

BERTUS VAN DEN BRINK



Merel

Het gaat goed met de Lepelaar (*Platalea leucorodia*) in Nederland, want het aantal broedparen stijgt nog ieder jaar gestaag. Maar het gaat niet zo goed met de Lepelaar in ons werkgebied. Want ondanks de inspanningen van Natuurmonumenten, is de Lepelaar nog altijd niet in het Naardermeer teruggekeerd om te broeden.

Pieter Schut

Lepelaar blijft Naardermeer als broedgebied vermijden

Hoe lang moet je doorgaan met het nemen van beheersmaatregelen voor een vogel die niet komt? Cees de Vries, faunamedewerker van Natuurmonumenten, vraagt het zich af. Al een aantal jaren probeert Natuurmonumenten de Lepelaar terug te lokken naar het Naardermeer. Tot nu toe echter tevergeefs.

De vogel die zo karakteristiek was voor het oudste Nederlandse natuurmonument, is na het broedseizoen van 1988 rigoureuus uit het Naardermeer verdwenen. Het Naardermeer en het Zwanenwater vormen de oudste lokaties van Lepelaars in ons land, maar de opkomst van

de vos zorgde voor verstoring in deze "bolwerken".

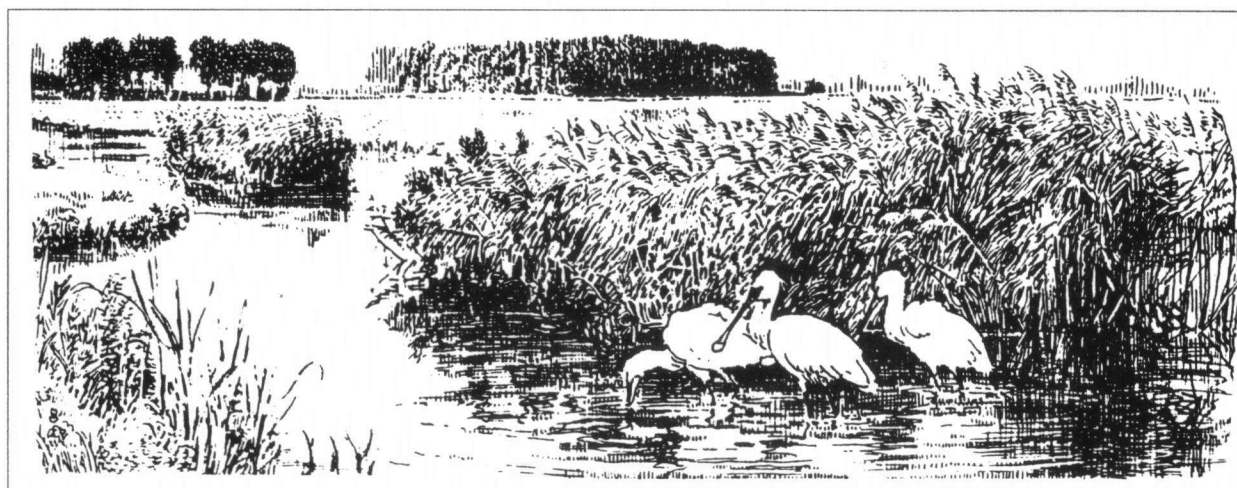
In topjaren (1970, 1972, 1977 en 1987) werden rond de 130 broedparen in het Naardermeer aangetroffen. Na enkele slachtpartijen door vossen waren er in 1988 nog maar 37 broedparen en in het daaropvolgende jaar kwam de soort helemaal niet meer terug. Sindsdien ontbreekt de Lepelaar in het Naardermeer. (Van Ommering en Walter, 1994)

Ringgegevens hebben inmiddels de voor de hand liggende conclusie bevestigd: De Gooise vogels vliegen tegenwoordig door naar de Oostvaardersplassen,

waar de kolonie in 1992 op 240 broedparen werd geschat.

Toch blijft Cees de Vries rekenen op de terugkeer van de Lepelaar. De omstandigheden zijn namelijk uitermate gunstig. Allereerst is er in het Naardermeer een speciaal stuk voor de Lepelaar "gereserveerd". Dit stuk met de naam Achttienmorgen ligt ten oosten van het Jan Hagensbos, waar de aalschol-verkolonie gevestigd is. Om dit rietland heen heeft Natuurmonumenten in het water een raster geplaatst, zodat het onmogelijk lijkt dat de vos het gebied nog kan bereiken.

Daarnaast heeft NM in het Naardermeer ook dit jaar weer



Lepelaars

vossen geschoten, in de hoop de aanwezigheid van deze predator "beheersbaar" te houden. Tenslotte zijn er lokvogels geplaatst: kunststof Lepelaars, die de echte vogels moeten aansporen terug te keren. De Lepelaars zouden dan het voorbeeld volgen van de Purperreiger, een kwetsbare soort die evenzeer van de vos te leiden heeft gehad, maar inmiddels wel weer in de Achtienmorgen broedt.

VOEDSEL

Het idee dat het Naardermeer ooit weer broedende Lepelaars zal tellen is niet alleen ingegeven door het geloof in beheersmaatregelen van Natuurmonumenten. Mogelijk nog veel belangrijker is de wetenschap dat er in de directe omgeving van het Naardermeer zeer veel geschikte fourageergebieden zijn voor de Lepelaar. De vogel aast op kleine vissen, garnalen en grote waterinsekten. In een cirkel van ongeveer dertig kilometer zijn er in de provincies Noord-Holland en Utrecht veel fourageergebieden aan te wijzen, waarbij het aangrenzende Vechtplassengebied en het Gooimeer zelfs naast de deur liggen, vanuit het Naardermeer gezien. De voedselkansen worden nog eens vergroot als de plannen van Natuurmonumenten, om een groot deel van de Hilversumse Meent (Bovenmeent) "plas-dras" te zetten, kunnen worden uitgevoerd.

Cees de Vries blijft dus optimistisch, te meer daar er in de afgelopen jaren al weer regelmatig zwervende Lepelaars gezien zijn in of bij het Naardermeer. Omdat deze vogel gemiddeld vijftien jaar oud kan worden, is de theorie dat oudere vogels nu en dan terugkeren om hun voormalige broedterrein te inspecteren. De soort blijft kwetsbaar en bij ver-



storing in een ander broedgebied, zoals bijvoorbeeld de Oostvaardersplassen, is de kans groot, dat uitwijken naar het Naardermeer een oplossing is.

NOORD-HOLLAND

In de stroom van publikaties die rond de Lepelaar lijkt losgebarsten, is ook het actierapport van Vogelbescherming over de broedgebieden van de Lepelaar in Noord-Holland zeer interessant. Deze studie is een vervolg op een technisch rapport over de voedselgebieden voor de Lepelaar in Noord-Holland, dat in 1992 verscheen (Zie hiervoor Korhaan 27 [4] 112-113). Doel van het nieuwe rapport is te inventariseren wat de huidige en potentiële geschiktheid is van broedplaatsen voor de Lepelaar in Noord-Holland. De laatste jaren broeden in Noord-Holland ongeveer 140 paar Lepelaars. Het aandeel van Noord-Holland in de totale broedpopulatie van de Lepelaar in ons land liep de afgelopen jaren sterk terug: van 70 procent in 1983 naar 25-30 procent in 1991 (Groot, 1994). Oorzaak van die daling is natuurlijk de

eerdergenoemde problematiek in het Naardermeer.

Volgens Groot is een populatieomvang van 250 tot 300 paar in Noord-Holland haalbaar, als de huidige broedgebieden bezet blijven en aangevuld worden met een aantal potentiële nieuwe broedplaatsen in deze provincie. In ons werkgebied ziet Groot vier mogelijk nieuwe broedgebieden voor de Lepelaar: Vijfhoek (PEN-eiland), Noordpolder beoosten Muiden, Kortenhoefse en Ankeveense Plassen en de Horstermeer. Om uiteenlopende redenen (predatoren, te klein, recreatiedruk, voedselgebieden te ver), hebben de eerste drie gebieden slechts geringe potenties. De kansen voor de Horstermeer zijn echter groot. De ligging en de grootte van het gebied bieden perspectief, zeker wanneer de inrichting gunstig is voor de Lepelaar. Dit zou kunnen verbeteren door een moerasgebied van 90 hectare te ontwikkelen, door het opzetten van waterpeilen en gedeeltelijk afgraven van het voedselrijke cultuurdek. Vossen zouden geweerd moeten worden door een combinatie van veel open water en hekken in dit water. Wie weet keert de Lepelaar dan terug in het gebied waar hij eind vorige eeuw jaarlijks in vele tientallen paren broedde.

Groot stelt voor dat het beheer in het Naardermeer de komende jaren gericht blijft op de terugkeer van de Lepelaar, omdat de kansen op terugkeer groot zijn. Maar De Vries van Natuurmonumenten stelt zich zelf wel de vraag, hoe lang zijn organisatie nog moet doorgaan met het uitvoeren van kunstgrepen in het Naardermeer, als dit geen effect blijkt te hebben. De Lepelaar is immers niet meer afhankelijk van dit gebied. Er zijn tal van andere kolonies ontstaan in noordelijk

Kolonie	'77	'78	'79	'80	'81	'82	'83	'84	'85	'86	'87	'88	'89	'90	'91	'92
Naardermeer	135	105	71	79	85	80	100	110	110	120	125	37	-	-	-	-
Zwanenwater	48	47	44	45	65	55	57	60	75	90	30	82	15	7	16	33
De Muy (Tx.)	30	28	34	36	39	41	36	35	29	27	31	35	53	26	17	16
De Geul (Tx.)	5	7	12	8	8	7	6	6	4	3	10	9	6	43	40	44
Terschelling	10	15	19	19	22	29	27	38	30	42	44	42	37	33	47	56
Flevoland	10	25	73	68	63	50	45	54	55	60	56	148	280	209	275	240
Schorren (Tx.)	-	-	-	-	-	3	4	16	22	28	52	38	66	64	56	51
Vlieland	-	-	-	-	-	-	3	10	20	24	23	23	28	41	53	74
Voorne (Q'w.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	20	23
Schiern'oog elders	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
Totaal	242	230	253	258	289	265	278	329	348	394	375	415	493	443	527	571

Tabel 1. Aantal broedparen van de Lepelaar in ons land in de periode 1977 - 1992 (uit: Soortbeschermingsplan Lepelaar)

Nederland, met name ook op de vosvrije Waddeneilanden. De aantallen zijn gestegen van rond de 200 broedparen eind jaren zestig, naar 571 paren in 1992 (Van Ommering en Walter, 1994; zie tabel 1). De noodzaak om het Naardermeer aantrekkelijk te houden voor broedende Lepelaars, kan dus op termijn vervallen. Als natuurbeschermer heb je daar begrip voor; als vogelkijker hoop je dat het zover niet zal komen.

GROTE ZILVERREIGER
Terzijde. Nog even aan Cees de Vries gevraagd hoe het gaat met de Grote zilverreiger in het Naardermeer (Zie Korhaan 28 [2] 36-37). In het afgelopen broedseizoen is de vogel niet in het Naardermeer aangetroffen, in tegenstelling tot de drie voorgaande jaren. Er zijn wel enkele losse waarnemingen uit de omgeving van het Naardermeer bekend, maar deze exemplaren kunnen even goed afkomstig

zijn van de Oostvaardersplassen, waar de soort dit jaar opnieuw wel broedde.

Geraadpleegde bronnen

Groot, J.B. 1994. Broedgebieden voor de Lepelaar in Noord-Holland. Actie Rapport 11, Vogelbescherming Nederland, Zeist.

Jonker, J. 1992. Voedselgebieden van de Lepelaar *Platalea leucorodia* in Noord-Holland: actuele situatie, knelpunten en verbetering. Technisch rapport 8, Vogelbescherming, Zeist.

Moolenbeek, R.G. 1992. Een Naardermeer zonder Lepelaar. In: Kole, R.A., D.A. Jonkers, P. Schut, W. Duurland en R. Willemstein. 25 jaar vogels in het Gooi en Omstreken. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. Uitgave nummer 78.

Ommering, G. van & J. Walter. 1994. Soortbeschermingsplan Lepelaar. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

Wijs, R. de. 1994. Grote zilverreiger vestigt zich in het Naardermeer. De Korhaan 28 (2): 36.

Met dank aan Cees de Vries, Natuurmonumenten.

Een bijzondere uil

Op 16 september 1994 reden wij over de Soestdijkerstraatweg te Hilversum in de richting van Baarn. Het stroomde van de regen maar ondanks dat ontdekte mijn vrouw op een hoge televisiemast op het huis van Soestdijkerstraatweg 80 een groot aantal Spreeuwen. Groot was haar verwondering toe zij op één der hoogste punten van de mast een grote uil zag zitten. Ondanks de stromende regen en hoewel wij geen kijker bij ons hadden, zijn wij gestopt en hebben de grote uil aan alle kanten trachten te observeren. De uil had heel duidelijk hoogopstaande veerpluimpjes op de kop. Een dikke vogel van zo'n

50 à 55 cm. hoog. Inmiddels was het donker geworden. Thuisgekomen hebben wij alles nog eens rustig nagekeken en bleek de waargenomen vogel te klein voor een Oehoe en te groot voor een Ransuil of een Velduil. Goede raad was duur. Omdat zo'n grote uil er wel eens de volgende dag weer zou kunnen zitten, zijn wij er nu mét een kijker, opnieuw heengetogen. Groot was onze blijdschap toen wij vanaf de straatweg al zagen dat de merkwaardige uil op de zelfde plek zat. Gauw de auto geparkeerd en met de kijker de vogel goed bekeken. Direct ontdekten wij nu dat het een plastic lokvogel was, die

een Oehoe zou moeten uitbeelden, maar door de zuinigheid van het materiaal wat kleiner was uitgevallen. Een grapje van degene die de televisiemast op het huis heeft geplaatst. Als u er langskomt is het de moeite waard om er eens even naar te kijken!

JAAP TAAPKEN.

Evenals in vorige jaren (vanaf 1984) werden ook in 1993 in het Naardermeer broedvogels geïnventariseerd in het kader van het Broedvogel Monitoring Project (BMP) van SOVON. Dit vond plaats in drie proefgebieden, gebied 1 met een groot deel jaarlijks gemaaid rietland en wat bos (12.4 ha), gebied 2 met overwegend overjarig 'waterrietland' en wat bos (23.3 ha) en gebied 3 met oud elzenbroekbos (15.1 ha).

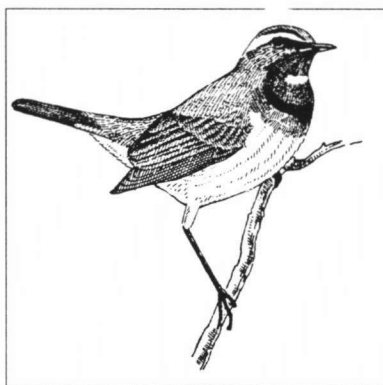
Rombout de Wijs

Broedvogelmonitoring Naardermeer in 1993

In dit verslag worden de resultaten vermeld van de BMP-proefvlakken in 1993 en van enkele soorten ook in de rest van het gebied.

De weersomstandigheden waren in voorjaar 1993 over een vrij grote periode heel goed, met zeer hoge temperaturen in mei. Alleen aan het eind van de inventarisatieperiode werd het weer erg slecht met veel regen. De bezoeken vielen dit seizoen in de periode 21 maart - 17 juli. De totaal bestede tijd per hectare was 94 minuten voor gebied 1, 72 minuten voor gebied 2 en 42 minuten voor gebied 3. Dit is in de gebieden 1 en 2 meer dan de vorige twee jaren en in gebied 3 juist minder. Het wordt niettemin toch als ruim voldoende beschouwd, hoewel gebied 3 beter zou moeten.

Dit seizoen werden van de Grauwe gans opnieuw de nesten gezocht met een gerichte zoektocht. Er werden niet minder dan 14 nesten met eieren gevonden! Nu is toch wel echt duidelijk geworden dat het zoeken van nesten een veel betere methode is dan de territoriumkartering volgens de SOVON-normen. Volgens de oude criteria zouden er op basis van de zicht-



Blauwborst

waarnemingen 2 hebben gezeten en volgens de nieuwe criteria 6, maar het bleken er toch echt tenminste 14! Als de Grauwe ganzen in het Naardermeer en elders met jongen rondzwemmen zie je er toch altijd twee oudervogels bij. Bij het zoeken naar nesten zie je echter slechts sporadisch andere ganzen wegvliegen, een solitair broeden van de vrouwtjes suggererend. Misschien verwijderen de mannetjes zich zo stilletjes dat ze niet worden waargenomen?

De Bruine kiekendief werd nauwelijks waargenomen, ook elders in het Naardermeer. Er werden in tegenstelling tot vorig seizoen géén Sperwers gezien en ook maar tweemaal een passe-

rende Boomvalk. Het aantal van 1-2 Buizerden is wat geflatteerd, er werden namelijk geen nesten gevonden. Eén had feitelijk betrekking op het nest naast gebied 1 in het Diemontsbos en de andere (overigens alleen volgens de nieuwe criteria) had betrekking op een territorium dat waarschijnlijk net naast gebied 3 was gelegen. Het broeden in gebied 3 is echter ook niet geheel onmogelijk, gezien de ervaringen een paar jaar geleden vlak naast dit gebied, toen een schijnbaar onbewoond nest later in het seizoen toch twee flinke jongen bleek te bevatten. De Meerkoet is niet meer verder toegenomen, het Waterhoen werd nauwelijks waargenomen. Opnieuw bleek een Boompieper in gebied 1 aanwezig, evenals twee Blauwborsten in gebied 2. Opmerkelijk was de verdere toename van de Rietzanger, terwijl de Kleine karekiet juist een slecht jaar leek te hebben. Opnieuw zat er een Grote karekiet aan het Spookgat net buiten gebied 2. Het grote aantal Baardmannetjes dat in 1992 in onze proefgebieden aanwezig was bleek zich niet te hebben gehandhaafd.

Op de aantalsontwikkelingen van de overige soorten zal hier niet verder worden ingegaan.

Het overstappen op de nieuwe werkwijze van SOVON leverde, zoals verwacht, bij enkele soorten verschillende resultaten op. Bij de Wilde eend was de nieuwe schatting ongeveer 50 procent hoger dan de oude, omdat nu ook ongepaarde mannetjes werden meegeteld. De nieuwe criteria leverden daarnaast ook hogere resultaten bij Bulzerd, Waterhoen, Grote bonte specht en Witte kwikstaart (hierdoor een nieuwe soort in onze telgebieden!), maar juist lagere bij Roodborst, Kleine karekiet en Vlaamse gaai. Bij de Kleine karekiet omdat de fusieafstand op 100 meter is gesteld en ik die volgens de oude criteria soms groter nam (verplaatsingen betreffende tweede legsels later in het seizoen) en bij de overige twee soorten vanwege de terechte eis dat elk cluster (territorium) tenminste één waarneming tussen de datumgrenzen moet bevatten, waar we vroeger geen rekening mee mochten houden.

OVERIGE SOORTEN

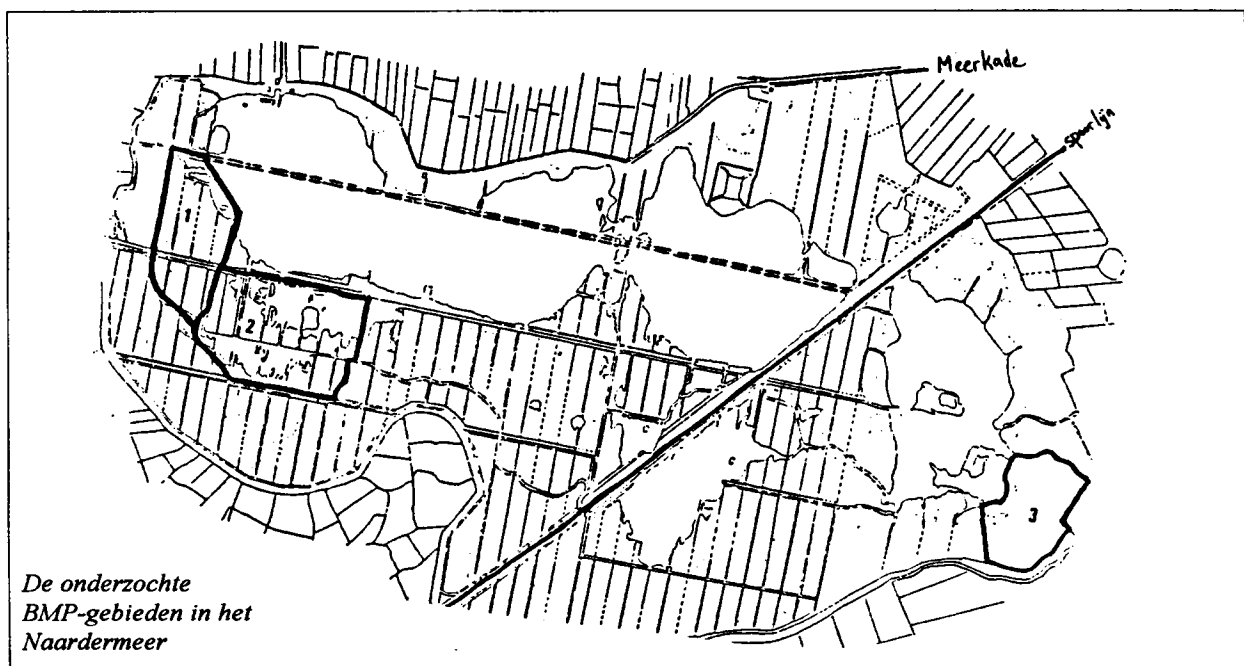
Soorten die wel in de BMP proefgebieden voorkwamen, maar in onvoldoende mate voor aannahme van een territorium, soorten die niet in de proefgebieden voorkwamen, maar wel er vlak naast en overige interessante waarnemingen. De cijfers 1-3 betreffen de BMP-gebieden.

SOORT	OPMERKINGEN
Dodaars	Op 3-4 een ex. in 2
Purperreiger	Diverse waarnemingen in 2, waarschijnlijk geen broedvogel
Gr. gans	1 nest vlak naast 1 langs de Oosttocht
Watersnip	Alleen voor de datumgrenzen naast 2
Zwarte stern	Enkele waarnemingen in 2
Kl.b.specht	Op 22-4 even west van 3 overvliegend
Waterpieper	Zoals gebruikelijk enkele ex. naast 2 in maart
Gr.g. kwikstaart	Over 2 vliegend op 28-3
Gr. lijster	Een ex. op 3-4 in 3
Gr. karekiet	Pal naast 2 een territorium
Goudhaantje	2 ex. op 3-4 in 3
Wielewaal	2 mannetjes over 1 vliegend op 16-5, ook zang naast 2
Sijs	Op 27-6 een ex. in 2

SCHAARSE SOORTEN

Tot onze teleurstelling moesten we constateren dat er zich ook dit jaar geen Roerdomp liet horen in het Naardermeer. De Blauwe reigers werden dit jaar helaas niet in de juiste periode geteld, een bezoek aan de kolonie in het Diemontsbos op 22 mei leverde minstens 65 nesten op, maar toen waren nog slechts op 50 nesten jongen aanwezig, de rest was vermoedelijk al uitgevlogen (enkele hiervan gezien). Het juiste aantal kan hoger zijn geweest.

Vanuit de lucht werd het aantal Purperreigers geschat op slechts 26, na raadpleging van de dia's door H. v.d.Kooij bleek dat deze op hetzelfde aantal uitkwam. Opmerkelijk waren de drie nesten aan de oever van de Grote Meer tussen de Elshof en de Machine en één nest daar vlakbij langs de Oosttocht. Opvallend was het ontbreken van nesten op de hoofdvestiging in voorgaande jaren. Dit was des te opvallender daar ik hier op 22 mei nog een nest met één ei van deze soort had gevonden. Ook al gezien het feit dat de vestigin-



gen langs de Oosttocht steeds erg laat in het seizoen plaatsvinden (eind april/begin mei nog niet aanwezig) lijkt het er op dat ze van elders (waarschijnlijk Veertig Morgen) komen en daar dus waarschijnlijk door iets verstoord zijn. Het verdient aanbeveling om deze ontwikkelingen nauwlettend te volgen, dit verschijnsel treedt vooral de laatste paar jaren op!

Het meest opmerkelijk was toch wel dat er niet alleen weer een broedgeval van de Grote zilverreiger in het Diemontsbos plaats vond, maar dat M. Zijlstra tijdens een telvlucht vanuit een vliegtuig nog een tweede broedende vogel op een ander nest waarnam. Vanuit de boom die vorig jaar nog zo'n mooi uitzicht op het nest bood bleek dit jaar echter niets te zien, zodoende is ook onbekend of er jongen zijn uitgevlogen, daar is in ieder geval niets van gezien. Opzichter W. Fokkema had een groot deel van de voorafgaande winter Grote zilverreigers in de omgeving gezien. Ook in 1993 werden enkele malen Lepelaars gezien, maar broeden kon niet met zekerheid worden geconstateerd. De vliegtocht op 13 juli (erg laat vanwege het slechte weer in die maand) leverde in ieder geval niets op. Wellicht

SOORT	JAAR	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93
Fuut		14	15	10	14	14	11	12	12	10	11
Roerdomp		1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Knobbelswaan		-	-	-	1	1	-	1	2	2	2
Grauwe Gans		-	-	-	-	2	(1)	(1)	(.)	12	15
Nijlgans		-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Krakeend	(2)	1	1	1	1	-	1	2	1	2	-
Wintertaling		2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Wilde Eend		9	12	12	9	8	10	9	7	8	9-14
Zomertaling		1	-	1	-	1	1	-	-	-	1
Sloebaad		2	3	1	-	2	-	3	1	1	-
Tafeleend		-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuifeend		-	1	1	-	-	-	-	-	1	1
Bruine Kiekendief		1	-	-	-	1	-	1	2	1	-
Havik		1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Buizerd		-	-	-	-	-	1	-	-	-	1-2
Boomvalk		-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Fazant		3	2	-	1	1	-	-	-	-	-
Waterral		2	2	2	2	4	5	4	2	4	3
Kleinste Waterhoen		-	-	-	-	1	-	?	-	-	-
Waterhoen		4	4	3	-	4	4	4	6	4	1-3
Meerkoet		9	16	17	17	18	18	24	29	32	26
Zwarte Stern	(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Houtduif		4	3	-	-	-	4	4	4	-	1
Tortelduif		-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Koekoek		3	5	6	5	4	3	4	4	5	5
Bosuil		1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ransuil		-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Gr. Bonte Specht		2	1	1	1	1	2	2	3	3	2-3
Kl. Bonte Specht	(1)	1	1	1	-	1	-	-	1	-	-
Boompieper		-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Witte Kwikstaart		-	-	-	-	-	-	-	-	-	0-1
Winterkoning		31	15	20	22	28	31	34	16	27	27
Heggenus		4	4	4	4	2	3	4	4	4	7
Roodborst		15	8	7	11	12	10	14	9	22	16-17
Blauwborst		-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Gekr. Roodstaart		-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Merel		9	9	9	11	11	8	8	8	10	9
Zanglijster		4	4	2	2	2	3	5	5	4	3
Sprinkhaanzanger		4	6	5	5	7	3	3	4	5	7
Saor		8	7	5	5	8	9	8	9	10	11
Rietzanger		13	14	11	14	23	25	27	23	25	34
Bosrietzanger		-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kleine Karekiet		50	42	42	65	54	31	48	40	58	40-41
Grote Karekiet		-	-	1	3	-	-	-	-	-	-
Spotvogel		4	4	1	3	3	-	1	-	-	-
Grasmus		-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuinfluiser		10	15	14	16	12	12	14	13	11	17
Zwartkop		7	4	6	9	6	5	6	7	10	12
Tijlflaai		17	16	14	16	20	20	25	16	23	30
Fitis		30	42	37	53	48	38	36	36	33	36
Grauwe Vl.vanger		6	6	5	7	6	2	3	3	2	2
Bonte Vl.vanger		-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Baardmannetje		-	-	-	-	1	-	1	1	8	4
Staartmees		4	2	-	1	2	2	3	1	4	2
Matkop		3	4	4	2	3	4	3	5	4	6
Pinselmee		8	10	7	6	9	8	7	6	8	7
Koolmees		12	14	15	10	10	10	14	9	16	17
Boomkruiper		3	3	3	2	2	3	2	4	3	3
Gaai		2	2	1	1	2	2	2	4	3	2-3
Zwarte Kraai		4	4	3	2	2	3	2	1	2	1
Vink		10	14	12	13	11	12	8	9	13	10
Groening		-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Putzer		1	3	1	1	2	1	2	2	-	1
Kneu		-	1	-	-	1	-	-	-	-	1
Goudvink		3	1	1	2	2	2	3	2	1	2
Rietgors		10	11	12	18	13	11	13	14	16	15
Totaal soorten		45	44	39	38	42	39	44	42	43	43-44

Totale van de soorten in de BMP-proefgebieden 1-3 1984 - 1993

moet hiervoor eerder in het seizoen gevlogen worden. Een paartje Canadese ganzen zat op de Middenpol. Van de Krooneend werden helaas geen waarnemingen gedaan. Net als vorig jaar was ook weer een gemengd paar Kolgans x Grauwe gans aanwezig. Van de Wintertaling werden ook waarnemingen in de 'geldige' periode gedaan, wat duidt op mogelijke broedgevallen van deze soort (Slingerslop, hier zelfs afleidingsgedrag, en Kooimeer). In 1988 kon deze niet als broedvogel worden geconstateerd. De Bruine kiekendief was wel aanwezig, maar we hebben geen idee of dit er meer dan één was. Er werden op minstens zes plekken zingende Blauwborsten gehoord, maar er zijn er vast wel

meer geweest. Dit seizoen werden weer enkele zingende Grote karekieten waargenomen. Op basis van de nieuwe criteria konden 4 territoria worden onderscheiden.

OVERIGE DIEREN

Hermelijn	ex. proefgebied 2 op 3-4
Vos	ex. op 3-4, ex. in gebied 1 op 2-5
Ringslang	Binnenzij op 5-6
Bont zandoojje	Hoofdtocht bij Visserij op 17-7

SLOT

Van de broedvogelmonitoring in het Naardermeer zijn sinds het begin in 1984 jaarlijks afzonderlijke verslagen gemaakt behalve van 1988. In dat jaar werden de gegevens verwerkt in een rap-

port over een totale broedvogelinventarisatie van het gehele bekende deel van het Naardermeer (De Wijs 1989). Het veldwerk werd in 1993 verricht door F. Vogelzang, G. van Duin, F. Visbeen en de auteur, regelmatig met assistentie van R. Kapenga en W. van der Waal.

Literatuur

Van Dijk, A.J. 1985. Handleiding Broedvogel-Monitoringproject. SOVON, Beek-Ubbergen.

Van Dijk A.J. 1993. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON, Beek-Ubbergen.

De Wijs, W.J.R. 1989. Broedvogels in het Naardermeer in 1988. Rapport 'Natuurmonumenten'. 's-Graveland.

HAANTJES

Rubriek voor niet-commerciële mededelingen van/aan Korhaanlezers

Tekeningen

Van Ab Noorman (zie ook Korhaan 1994-1) ontvingen wij een map met vogeltekeningen, die we graag aan onze collectie wil-



Zwarte specht



len toevoegen. Onze hartelijke dank hiervoor. Ab schrijft ons tevens dat hij in oktober een expositie heeft in Huize Theodotion in Laren, waar hij ook les en adviezen geeft aan medebewoners en aan de schildersclub.

Vogelasiel

Bertus van den Brink (tel.: 02152-58142) is namens de vogelwerkgroep contactpersoon geworden voor het Vogelasiel

Het Gooi. Voor de nieuwbouw van het vogelasiel (waarover we in Korhaan 2 en 3 uitgebreid berichtten) ontbreekt nog altijd een bedrag van 50.000 gulden. Donaties blijven zeer welkom op bankrekeningnummer 65.84.13.325 ING-bank, Landstraat 128, Bussum. Postgiro-nummer 42223.

Scholekster

Vergeet u onze Vogel-van-het-jaar niet? Ook najaarswaarnemingen van Scholeksters zijn welkom. Doel van deze vorm van onderzoek is om volgend jaar via een publikatie in De Korhaan een beeld te schetsen van de stand van zaken rond deze vogel. U werkt mee aan dit onderzoek door uw bevindingen op waarnemingskaartjes te plaatsen en op de bekende adressen in te leveren.

In opdracht van Natuurmonumenten maakte Rombout de Wijs in 1993 een inventarisatie van de broedvogels in de Vechtplassen. Alle terreinen van Natuurmonumenten en hun omgeving werden onderzocht. Verschillende voor deze regio ongebruikelijke broedvogels werden vastgesteld, zoals Buidelmees, Orpheusspotvogel, Nachtegaal, Blauwborst en Kolgans. Jammer genoeg is de eindconclusie dat het Vechtplassengebied veel van z'n oude luister heeft verloren.

Pieter Schut maakte voor de Korhaan een samenvatting van het rapport "Broedvogels in de Vechtplassen in 1993".

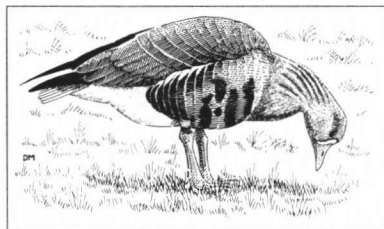
Pieter Schut

Broedvogels staan sterk onder druk in Vechtplassengebied

Omdat Natuurmonumenten een nieuw beheersplan voor het Nederlands-Utrechts Vechtplassengebied gaat opstellen, was een recent broedvogeloverzicht van belang. Vandaar dat besloten werd in 1993 een gebiedsdekkende broedvogelinventarisatie uit te voeren. Omdat deze streek al van oudsher een grote aantrekkingskracht op vogelaars uitoefent, is er over de broedvogels van het verleden wel informatie aanwezig. Deze informatie is echter fragmentarisch van aard. Pas sinds 1984 zijn richtlijnen van kracht die vergelijking van aantallen broedvogels mogelijk maken.

Toch is voor de onderzoeker duidelijk dat sommige soorten in het Vechtplassengebied sterk in aantal zijn afgenomen, ongeacht de manier waarop de gegevens zijn verzameld. Zo zijn veel reigerachtigen sterk in aantal achteruit gegaan of verdwenen en hetzelfde geldt voor een aantal rietzangvogels, waarvan de achteruitgang van de Grote karekiet in grote delen van het gebied wel het meest in het oog

springt. Ook het aantal weidevogels is sterk afgenomen. De inventarisatie van 1993 had betrekking op het gebied van de Ankeveense Plassen, Hinderdam, de Nes, het zuidelijke deel van de Horstermeer, de Kortenhoefse Plassen, de Wijde Blik, de Loosrechtse Plassen en de Tienhovense Plassen. Het



Kolgans

Hol en de Vuntus waren in 1992 al door enkele leden van onze vogelwerkgroep onderzocht. Het Naardermeer is in dit kader buiten beschouwing gelaten, omdat dit al een eigen beheersplan heeft en de broedvogels van het Naardermeer nog in 1988 integraal door De Wijs zijn onderzocht.

Omdat het gebied nogal groot is, besloot De Wijs alleen die soor-

ten te inventariseren die voor het terreinbeheer van belang werden geacht. Aan alle gebieden zijn vijf bezoeken gebracht. Hierbij behoorde ook minimaal één nachtbezoek, dat bedoeld was om het Woudaapje en andere reiger- en ralachtigen op te sporen.

De eindresultaten zijn weergegeven in tabel 1 en 2.

SOORTEN

In zijn rapport bespreekt De Wijs de soorten uitgebreid. Hieronder een enigszins willekeurige samenvatting van de feiten die horen bij de tabellen.

Hoogste dichtheden bereikte de Fuut in de Tienhovense Plassen en de Wijde Blik. Volgens De Wijs is de top van de populaties bereikt en wordt op sommige plaatsen enige hinder ondervonden van de vaak verminderde waterkwaliteit.

In Hollands Ankeveen westzijde werd een paartje Geoorde fuut waargenomen. In het Vechtplassengebied komt deze soort sporadisch voor.

De Roerdomp is niet meer in het broedseizoen aangetroffen. De recente afwezigheid heeft vermoedelijk grotendeels te maken met de afwezigheid van grote rietlanden.

Slecht nieuws ook over het Woudaapje. De enige veldwaarneming in 1993 in de regio was in de Kievitsbuurt (Breukelen). In de Tienhovense Plassen, waar de soort in 1992 nog met twee territoria aanwezig was, werden in 1993 geen waarnemingen gedaan.

Ook in 1993 geen Kwak, die voorheen nog wel eens aanwezig was in Kortenhoef-westzijde. In de westoever van de Breukeleveense Plas bevindt zich al enige jaren een kolonie van de Purperreiger. Hier werd het aantal geschat op 11 tot 12, terwijl in de Tienhovense Plassen zeker drie nesten werden gezien.

Een verrassing voor De Wijs was het aantreffen van 1 of 2 paartjes Kolgans in Hollands Ankeveen. Van de Grauwe gans bestaat inmiddels een populatie van 67-83 paren.

Ook de Nijlgans heeft zich met 28-32 paartjes stevig in het Vechtplassengebied gevestigd. De hoogste aantallen werden aangetroffen in Kortenhoef oostzijde.

Aan roofvogels werd in het kader van het onderzoek geen nadrukkelijke aandacht besteed. Toch zijn er enkele interessante feiten vastgesteld.

Zo gaat De Wijs uit van de aanwezigheid van één paartje Wespendief nabij de Kromme Rade in Loosdrecht. Deze soort heeft zich pas zeer recentelijk in de Vechtstreek gevestigd. Ook in 1992 werd de Wespendief in deze omgeving (Vuntus en het Hol) waargenomen in het broedseizoen.

Van de Bruine kiekendief zijn niet meer dan twee broedgevallen over. Beter gaat het met de Havik. De Havik heeft zich sinds de eerste vestiging in 1979 in het Naardermeer stevig in het moerasbos van de Vechtplassen gevestigd. Buiten de 16 nu en in 1992 gevonden paren, zaten er nog minstens 8 in het Naardermeer, in totaal dus minstens 24 in de hele streek. Voordien kwam de soort in Nederland hoofdzakelijk voor in de bossen en op de hogere gronden.

Net als de Havik is de Buizerd een nieuwkomer in het Vechtplassengebied, die zich inmiddels ook stevig heeft gevestigd (15-21 paar). Vermoedelijk was de Buizerd die zich in 1980 in het Naardermeer vestigde de eerste in de regio.

Het aantal Torenvalken is met 3 of 4 paar niet erg hoog meer. De Wijs vraagt aandacht voor onderhoud en vervanging van nestkasten voor Torenvalken, hoewel dit niet de enige oorzaak voor de achteruitgang kan zijn.



Nijlgans

De Kokmeeuw was tot voor kort een zeer talrijke broedvogel in de Vechtplassen, maar is nu met 50-60 paartjes nog maar lokaal aanwezig. Als oorzaken noemt

De Wijs menselijk ingrijpen (bestrijding), verbossing van broedlocaties en vestiging van de vos. Hij bepleit het nemen van maatregelen, die er toe leiden dat de kolonies verplaatst worden naar plekken waar de nadelige invloed op Zwarte stern tot een minimum beperkt kan worden, zoals Kortenhoef-oostzijde. De Zwarte stern broedde met 78 paar. Een kolonie van rond de 60 paar in Hollands Ankeveen is tegenwoordig in Nederland bijzonder te noemen. Wellicht komt dit mede door de aanwezigheid van speciale broedvlotjes.

Misschien wat onopgemerkt is de Tortelduif langzaam als broedvogel verdwenen. Vroeger was de Tortelduif een vrij algemene broedvogel in deze streek, nu is er nog maar één paar over. Wellicht is het moerasbos inmiddels te oud geworden voor deze zomertortel.

Dat laatste is nu juist weer gunstig voor de Kleine bonte specht, die met 3 of 4 paar aanwezig was.

Sporadische broeders zijn de Boompieper en de Nachtegaal. De laatste werd zingend aangetroffen in Breukeleveen. Omdat het om slechts een enkele waarneming ging, is broeden niet zeker.

Blauwborsten (2 of 3) werden aangetroffen in de Horstermeer. In het Naardermeer stelde De Wijs in 1993 minstens tien territoria vast. De vestiging van deze soort in deze gebieden is nieuw en versterkt de hoop dat er de komende jaren meer verwacht mogen worden.

Bij de rietzangers gaat het eigenlijk alleen goed met de Sprinkhaanrietzanger (36-44 paar). De Snor (32-34), Rietzanger (322-338), Bosrietzanger

Tabel 1 Resultaten van de broedvogelinventarisatie in 1993. Onderstaande soorten zijn de soorten van de Rode Lijst, van de (SOVON)-BSP-categorieën zeldzaam, schaars en kolonievormend, alle Anatidae en alle weidevogels. De aantallen zijn weergegeven per telgebied (zie onderaan), tevens is de onderzochte oppervlakte (ha) aangegeven.

gebied	1	2	3	4	5a	5b	6	7	8	9	10	11	12	13	14	totaal
oppervlakte	205	260	200	120	14	20	155	300	190	85	250	60	215	70	195	2340
Fuut	15	17	-	-	7-11	6-9	-	25-29	12	23	17	6	1	17-18	-	146-158
Geoorde Fuut	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Purperreiger	-	?	-	-	-	-	-	?	-	-	-	11-12	-	3-4	-	14-16
Knobbelzwaan	3	3-4	2	2	1	-	-	4	1-3	1	1	1	2	1	1	23-26
Kolgans	1	-	-	-	-	-	-	0-1	-	-	-	-	-	-	-	1-2
Gr. Gans	10-16	12-15	-	-	-	-	-	5-7	0-2	-	1-3	7	2-3	30	-	67-83
Soepgans	-	4	-	-	-	7	-	-	-	1	-	-	-	-	-	12
Nijlgans	3-6	5	-	1	-	-	-	3	9	1	1-2	-	1	3	1	28-32
Bergeend	-	-	-	-	-	-	1	-	0-6	1	-	-	-	-	-	2-8
Krakeend	2-4	5	-	-	-	-	2	3	0-1	-	-	-	-	-	-	12-15
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-	-	1	1	-	-	8
Zomertaling	1	-	-	-	-	-	0-2	-	-	-	-	-	-	-	-	1-3
Sloedeend	7	3	-	-	-	-	2-4	4	-	-	-	-	-	-	0-1	16-19
Tafelend	6	-	-	-	-	-	0-1	1	-	-	1	2-4	-	2	-	12-15
Kuifeend	7	7	1	-	-	-	4	3	-	-	-	-	-	-	-	22
Br. Kiekendief	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Havik	2	2	1	1	-	-	-	2	1	1	1	-	1	-	1	13
Buizerd	1-2	1	2	2-3	-	-	-	2-3	1-2	-	2	0-1	2-3	-	2	15-21
Torenvalk	1-2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	3-4
Boomvalk	-	-	-	-	-	-	-	-	0-1	-	-	-	-	-	0-1	0-2
Waterral	5	4	1	2	-	-	1	10	1	-	-	-	-	3	-	27
Scholekster	-	-	2	2-3	-	0-1	3-4	-	4	-	3	-	5	-	4-5	23-27
Kievit	0-4	-	4-8	7-12	-	-	18-23	-	7-8	-	5	-	7-18	-	10-12	62-90
Watersnip	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Grutto	-	-	1	5	-	-	10-16	-	1	-	-	-	3-8	-	3-5	23-36
Terleuur	-	-	-	1	-	-	3-4	-	1	-	-	-	1	-	1	7-8
Kokmeeuw	50-60	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	50-60
Viadief	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	4
Zw. Stern	58	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	78
Kl. B. Specht	1-2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3-4
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Grasreper	-	-	-	21	-	-	6	-	-	-	-	-	1	-	4	212
Nachtegaal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Blauwborst	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	2
Gekr. Roodst.	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Sprinkh. zanger	4	6	1	3	-	-	11	1-9	2	-	2	-	5	-	1	36-44
Snor	5	10	-	-	-	-	-	10-12	2	-	-	4	-	1	-	32-34
Rietzanger	34	78	1	4	-	3	54	52-68	5	-	3	37	8	7	38	322-338
Bosrietzanger	-	-	1	2	-	1	29	-	-	-	-	-	2	1	-	36
Gr. Karekiet	2	1	-	-	-	1	-	-	3	-	-	6	1	2	3	19
Orph. spotvogel	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Grasmus	4	1	5	1	-	-	12	4	3	-	-	-	10	-	2	42
Buidelmees	-	-	-	-	-	-	2-3	-	-	-	-	-	-	-	-	2-3
Wielewaal	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	5	-	1	1	-	9
Putter	2	2	5	3	-	1	5	-	2	-	23	-	22	21	4	230
Appelvink	0-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0-1

Tabel 2 Resultaten van de broedvogelinventarisatie in 1993. Onderstaande soorten zijn enkele nachtvogels, enkele regionaal gezien minder algemene soorten en de rietgors. Enkele soorten zijn in onvoldoende mate onderzocht. Verder als tabel 1.

soort	1	2	3	4	5a	5b	6	7	8	9	10	11	12	13	14	totaal
Houtsnip	1	-	-	-	-	-	1-2	-	-	-	-	-	-	-	-	?
Tortelduif	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Bosuil	21	22	21	21	-	0-1	-	21	-	-	21	1-2	21	3	-	212-14
Ransuil	21	-	-	-	-	-	21	-	-	-	21	-	-	-	-	23
Groene Specht	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Boompieper	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Zw. Roodstaart	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Spotvogel	-	2	4	-	-	1	1	-	3	-	1	-	5	3	4	24
Braamsluiper	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3
Goudhaantje	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
B.Vl. vanger	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Matkop	23	5	22	23-4	-	-	22	7	10	1	22	24	21	22	4	248
Sijs	1-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1-3
Goudvink	4	7	1	1	-	-	-	3	6	1	2	2	1	1	-	34
Rietgors	18	30	5	4	-	-	17	16	7	2	11	8-9	14	13	18	163-164

Verklaring deelgebieden:

1 = Hollands Ankeveen west, 2 = Stichts Ankeveen west, 3 = Hollands Ankeveen oost, 4 = Stichts Ankeveen oost.
 5a = de Nes, 5b = Vecht (Hinderdam), 6 = Horstermeer zuid, 7 = Kortenhoeft westzijde, 8 = Kortenhoeft oostzijde.
 9 = westzijde Wijde Blik, 10 = Dracht en omgeving, 11 = westoever Breukeleveense Plas, 12 = Weersloot en omgeving.
 13 = Tienhovense Plassen, 14 = Oostelijke Binnenpolder



Bosrietzanger

(36) en Grote karekiet (19) nemen allemaal in aantal af. Zeer opmerkelijk was het vaststellen van een territorium van een Orpheusspotvogel achter een kwekerij in Hollands Ankeveen oostzijde. Tientallen belangstellenden zochten de vogel tussen 14 en 25 juni op, nadat Dutch Birding via de Vogelrij bekendheid had gegeven aan dit geval. Afname is er te zien bij de Grasmus (42 paar). Alleen in de Horstermeer (om veel meer redenen een uniek vogelgebied!) was sprake van een lichte toename. Diezelfde Horstermeer is immers ook (tot nu toe) de enige plek in ons werkgebied waar broedgevallen zijn vastgesteld van de Buidelmees. Gedacht wordt aan 2 of 3 paartjes. Ook in het Naardermeer komt de Buidelmees (nog?) niet voor. Dat kan natuurlijk nog komen, want de laatste jaren is een verschuiving in westelijke richting van de Buidelmees vastgesteld.

Slecht gaat het weer met de Wielewaal. Niet meer dan 9 paartjes zijn er over in de Vechtplassen. Tenslotte nog een positief bericht over de Goudvink. De Goudvink (34 paartjes) neemt vrijwel overal toe door de toenemende ouderdom van de moerasbossen.

BEHEER

Ten behoeve van de meest interessante vogelsoorten, vooral die van de Rode Lijst, stelt De Wijs enkele ingrijpende beheersmaatregelen in het Vechtplassengebied aan Natuurmonumenten voor. Deze hebben vooral betrekking op het natte rietmoeras, wat nog verder zou moeten worden hersteld of opnieuw gecreëerd. Zo zou verdere verbetering van de waterkwaliteit (door te baggeren en brasem af te vangen), het graven van petgaten en het verwijderen van stukken moerasbos een flinke impuls kunnen geven aan het herstel van de oude waarden.

De kolonisatie van Grauwe ganzen moet volgens De Wijs worden gevolgd, vooral toegespitst op de invloed die zij kunnen hebben op het gebied, met name op de jonge verlandingszones. Het zijn juist deze zones die van belang zijn voor soorten als rallen en sommige rietzangvogels.

Voor weidevogels kan het van belang zijn om diverse gebieden wat minder besloten te maken, door de verspreide moerasbossen te kappen en door de gebieden een hoger waterpeil te gunnen. Maar het is voor de onderzoeker maar de vraag of de kosten hier opwegen tegen de

baten. Mogelijk is het voor de weidevogels al te laat.

CONCLUSIES

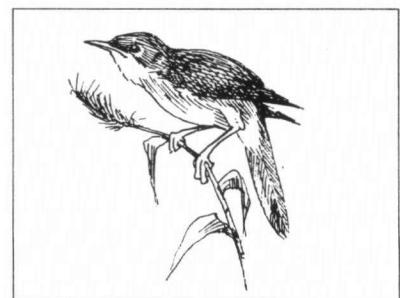
De conclusies van De Wijs luiden: Het Vechtplassengebied heeft veel van zijn oude luister op het gebied van de broedvogels verloren. Een groot aantal broedvogels, waarvan diverse van de Rode Lijst, is inmiddels verdwenen, of staat op het punt om te verdwijnen. De rijkste gebieden waren in 1993 nog de Ankeveense Plassen (Zwarte stern, Rietzanger, Snor), de Horstermeer (Buidelmees, Bosrietzanger, Rietzanger, Sprinkhaanrietzanger, Grasmus, Bruine kiekendief), de westoever van de Breukeleveense Plas (Purperreiger, Bruine kiekendief, Rietzanger, Snor) en Kortenhoeft westzijde (Waterral, Snor, Rietzanger, Sprinkhaanrietzanger). Rijke weidevogelgebieden zijn er niet meer. Door de hierboven genoemde beheersmaatregelen uit te voeren, is herstel van enkele van de oude waarden mogelijk.

Geraadpleegde bronnen

Bosman, Y. & A.J. van Klaveren. 1992. Vogels van het Hol, broedvogelonderzoek 1992. Rapport Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.

Vermeule, A. 1993. Broedvogelinventarisatie van de Vuntus 1992. Rapport Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.

Wijs, W.J.R. de. 1993. Broedvogels in de Vechtplassen in 1993. Intern rapport Natuurmonumenten, 's-Graveland.



Snor

In het voorjaar van 1990 zijn voor de eerste maal trekvogeltellingen verricht op de telpost Corversbos in Hilversum. Het afgelopen voorjaar gebeurde dit dus voor de vijfde maal. Doel van dit voorjaarsonderzoek is, het door middel van simultaantellingen in kaart brengen van de omvang van vogeltrek over het Corversbos. Met dit verslag sluiten Fred van Klaveren en zijn medetellers het eerste voorjaarslustrum af.

A.J.van Klaveren

Voorjaarstrek over het Corversbos, 1990-1994

Een kenmerk van zichtbare vogeltrek in het voorjaar is dat de omvang ervan in het binnenland veel geringer is dan in de herfst. De exacte oorzaak is nog niet bekend, maar zeker spelen sterfte en een grotere of juist kleinere spreiding van de trek in ruimte en tijd een grote rol. Tevens mag de overwegend gunstige mee-wind (ZW) in het voorjaar niet onderschat worden. Zeer veel vogels zijn eenvoudigweg voor het oog onzichtbaar, doordat ze op grote hoogte 'voor de wind' overvliegen.

Ondanks alle onderzoeksprojecten die de VWG jaarlijks pleegt te verrichten hebben een klein aantal leden zich toch jaar na jaar vrij kunnen maken om de telpost te bemannen. Continuïteit is één van de pijlers waarop het trekvogelonderzoek rust en dat wordt zeer serieus opgevat door de leden van de telpost!

Veel dank daarvoor.

DE TELPOST

Evenals in de herfst is de telpost in het voorjaar gelegen op de akkers van het Corversbos te Hilversum. Ingeklemd tussen de 's-Gravelandse Landgoederen en de bebouwing van Hilversum is het een overzichtelijk punt,

waar vogeltrek uitstekend kan worden bestudeerd. Vanwege een beter uitzicht wordt in het voorjaar een post 200 meter noordelijker van de herfsttelpost bezet.

Een van de meest belangrijke factoren die de omvang van vogeltrek beïnvloeden is het weer. Van belang is hierbij met name de ontwikkeling van hoge- of lagedrukgebieden boven ons land. De daarbij behorende wind en neerslag bepalen in grote mate de hoeveelheid vogels die de tellers kunnen noteren. In het veld worden tijdens elke telling gegevens van bewolking, neerslag, temperatuur, hoeveelheid zon, zicht en wind verzameld (zie ook LWVT 1985).

TELMETHODE

De tellingen in het voorjaar worden op dezelfde wijze uitgevoerd als in de herfst. Per kwartier worden, in blokken van tweeënehalf uur van alle trekken vogelsoorten de aantallen genoteerd. De tellingen starten altijd precies een half uur voor zonsopgang. Overdag is niet geteld, waardoor later door-trekken vogelsoorten (roofvogels, zwaluwen) zullen zijn gemist.

Alle tellingen vonden plaats op zogenaamde simultaandagen. Dit zijn dagen waarop landelijk tegelijkertijd volgens dezelfde methode trekvogels worden geteld. Deze simultaantellingen worden om de week uitgevoerd van februari tot en met mei. Voor het kunnen vergelijken van gegevens van verschillende weken of jaren of van verschillende telposten wordt het zogenaamde uurgemiddelde berekend. Voor het uurgemiddelde per telseizoen (bv. voorjaar) wordt het totaal aantal getelde vogels gedeeld door de getelde uren. Voor de uurgemiddelden per week worden alle teldata gerangschikt naar het betreffende weeknummer (standaardweek). Daarna wordt het uurgemiddelde berekend door per weeknummer het aantal getelde exemplaren door het aantal getelde uren te delen. Afgezien van wat ruis in deze berekening, is dit een goede methode om een vergelijking te maken tussen de telweken over een bepaalde periode (hier: vijf jaar) en tussen onze gegevens en die van telposten elders in het land.

RESULTATEN

Het aantal soorten dat ieder voorjaar wordt waargenomen is

1990	1991	1992	1993	1994
1 Kokmeeuw 126	Gr.Gans 90	Gr.Gans 381	Spreeuw 696	Gr.Gans 705
Kievit 68	Spreeuw 71	Spreeuw 296	Kokmeeuw 342	Kokmeeuw 113
Graspieper 37	Aalscholver 31	Vink 189	Gr.Gans 160	Kolgans 109
Spreeuw 43	W.Kwikstaart 25	Kievit 113	W.Kwikstaart 50	Graspieper 78
5 Stormmeeuw 38	Zilvermeeuw 20	Kokmeeuw 112	Veldleeuwerik 49	W.Kwikstaart 49
Boerenzwaluw 38	Kokmeeuw 6	Houtduif 110	Aalscholver 36	Zilvermeeuw 48
Zilvermeeuw 37	Kievit 6	Kolgans 105	Kolgans 30	Kievit 41
Kneu 33	Veldleeuwerik 5	Zilvermeeuw 90	Graspieper 27	Gierzwaluw 28
W.Kwikstaart 31	Kneu 2	W.Kwikstaart 75	Boerenzwaluw 19	Spreeuw 27
10 Vink 27	Sperwer 2	Kramsvogel 70	Gierzwaluw 30	Vink 27
				Kramsvogel 27

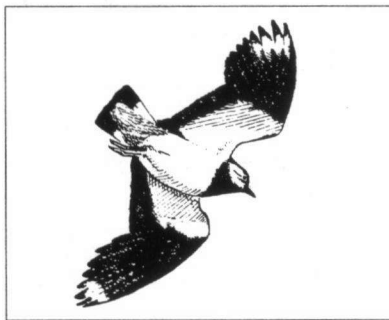
Figuur 1. De voorjaarsstoppen, 1990 - 1994

ongeveer de helft van het aantal in de herfst.

soorten	1989	1990	1991	1992	1993	1994
voorjaar -	42	18	47	26	47	
najaar	75	86	47	81	78	?

Belangrijke soorten zijn in het voorjaar: Grauwe gans, Kievit, Kokmeeuw, Zilvermeeuw, Witte kwikstaart, Graspieper en Spreeuw. Soorten als Grauwe gans, Kievit, Kokmeeuw, Witte kwikstaart en Spreeuw zijn ook in de herfst algemene trekvogels. Opvallende soorten waren in het voorjaar: Purperreiger, Rode

Kievit



wouw, Roodpootvalk, Houtsnip en Appelvink.

Een vergelijking tussen de uurgemiddelden van de vijf teljaren levert het volgende beeld op (voorjaar). Ter vergelijking ook de uurgemiddelden van twee teljaren in de herfst.

	VOORJAAR					NAJAAR	
	1990	1991	1992	1993	1994	1992	1993
uren	27.5	6.0	20.0	20.0	20.0	37.5	37.5
ex.	636	266	1885	1494	1416	25283	14035
uurgem.	23.1	53.2	94.3	74.7	75.8	674.2	374.3

Door uurgemiddelden te berekenen wordt duidelijk hoe de omvang van de trek echt is geweest. Ondanks het grote aantal uren valt 1990 op door het laagste gemiddelde. Er vlogen dat betreffende jaar tijdens de teluren dus gemiddeld maar weinig vogels. Een scherp contrast vormt 1991, waarin ondanks het lage aantal teluren, per uur gemiddeld meer vogels vlogen dan in 1990. Meer nauwkeurige vergelijkingen kun je maken wanneer een aantal basisgegevens

gelijk is. In de jaren 1992 tot en met 1994 is elk jaar 20 uur geteld. De aantallen die tijdens deze telling zijn genoteerd kunnen zonder problemen met elkaar vergeleken worden. Hierbij springt 1992 eruit als het beste jaar. Opvallend is dat 1993 en 1994 vrijwel gelijke gemiddelden vertonen: ca. 75 vogels trokken per teluur over de tellers. We kunnen ook per soort naar verschillen in voorjaars- en herfst aantallen kijken.

Wanneer de uurgemiddelden van bepaalde soorten worden berekend kunnen de resultaten van beide seizoenen soms erg dicht bij elkaar liggen. Gemiddeld gezien kunnen van bepaalde soorten in beide seizoenen evenveel vogels de telpost passeren. Uit de vergelijking wordt duidelijk dat het gemiddeld aantal waargenomen vogels in het voorjaar lager, maar ook zelfs hoger kan zijn dan in het najaar! Dit houdt tevens in dat de cijfers aantonen dat voorjaarstrek zich, wat een aan-

Figuur 2. Een vergelijking van de uurgemiddelden van een aantal algemene vogelsoorten in het voorjaar en in de herfst (voorjaar 20 uur per jaar, najaar 37,5 uur per jaar, tussen haakjes het waargenomen aantal)

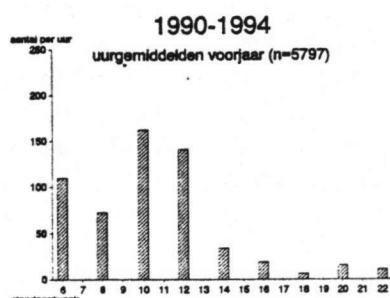
	1992		1993	
	voorjaar	najaar	voorjaar	najaar
Grauwe Gans	19.1 (381)	15.8 (593)	8.0 (160)	15.4 (576)
Kolgans	5.3 (105)	4.9 (182)	1.5 (30)	0.2 (8)
Kokmeeuw	5.6 (112)	3.1 (115)	17.1 (342)	10.4 (391)
Witte Kwikstaart	3.8 (75)	3.5 (132)	2.5 (50)	2.8 (106)
Spreeuw	14.8 (296)	402.1(15078)	34.8 (696)	84.3 (3162)
Totaal	94.3(1885)	674.2(25283)	74.7(1494)	374.3(14035)

tal soorten betreft, wel degelijk kan meten met trek in het najaar. En dat, wanneer vaker geteld zou worden in het voorjaar, sommige soorten wel eens talrijker zouden kunnen zijn dan in de herfst.

Wat gaf ons dan de indruk dat vogeltrek in het voorjaar 'minder spectaculair' is en dat de aantallen 'veel geringer' zijn dan in de herfst? Dit verschijnsel wordt veroorzaakt door een aantal soorten dat tijdens de najaarstrek veel talrijker doortrekt dan in het voorjaar. Soorten als Aalscholver, Kievit, Houtduif, Veldleeuwerik, Boerenzwaluw, Koperwiek, Spreeuw en Vink hebben het uurgemiddelde van de herfst enorm op (zie bijvoorbeeld 1992). Ze vragen van de tellers de uiterste concentratie, maar leveren daarvoor in de plaats een flinke portie genot. Een fenomeen dat we in het voorjaar beslist niet meemaken; het is eerder vaak tergend rustig.

Uurgemiddelden kunnen ook per standaardweek worden berekend.

Deze reeks cijfers (uurgemiddelden) laat zien hoe de trek in aantallen over het hele seizoen verloopt. Hierdoor wordt duidelijk wanneer de meeste trek plaatsvindt.



Het grafische plaatje dat daarbij hoort toont mooi de pieken en dalen in het telseizoen; de momenten waarop veel, resp. wei-

nig vogels overtrokken. (Tijdens de oneven weken is niet geteld). Hoe een en ander er in de praktijk uit ziet laat de volgende beschrijving zien.

In februari (week 6-9) komt de trek langzaam op gang, Grauwe ganzen en Kolganzen trekken in kleine aantallen. Bij strenge vorst kan zelfs tijdelijk een zuidelijk gerichte trek optreden. Wanneer het winterse weer uitblijft of zich terugtrekt kan flinke trek te zien zijn. Gedurende de telperiode zagen we Kieviten, Kok- en Zilvermeeuwen, duiven, Veldleeuweriken, weinig Graspiepers, lijsterachtigen, Spreeuwen en Vinken.

In maart (week 9-13) werden veel overtrekkende vogels waargenomen. Maart is dan ook de beste maand. Ook het aantal soorten was beduidend groter. Aalscholvers, Grauwe ganzen en meeuwen werden regelmatig gezien. Van de steltlopers waren Kieviten het talrijkst. Trek van Kolganzen, duiven, lijsterachtigen en Veldleeuweriken ging gewoon door. Nieuw in dit rijtje is de Nijlgans die ieder jaar vaker door ons wordt waargenomen. Naast deze soorten werden veel Witte kwikstaarten, Graspiepers, Spreeuwen, Kneuen, Vinken, Kepen, Groenlingen en Rietgorzen waargenomen.

In april (week 13-17) was de trek op een beduidend lager niveau dan in maart. Toch konden er veel vogels in vele soorten worden waargenomen. De trek van in maart genoemde soorten kreeg in april een vervolg. Tevens werden soorten als Sperwer, Havik, Buizerd, Grutto, Watersnip en Wulp gezien. De eerste Boerenzwaluwen werden in april gemeld. Daarnaast was er zwakke trek van Gele kwikstaarten en werden enkele Roodborsten waargenomen.

In mei (week 17-22) nemen de vogelbewegingen boven het Corversbos sterk af. Trek werd nog waargenomen van Nijlganzen, meeuwen en Kieviten. Daarnaast weer nieuwelingen als Gierzwaluw, Huiszwaluw en Tapuif. De trek van Boerenzwaluw, Gele- en Witte kwikstaart ging door tot ver in mei.

Van Gasteren (1987) heeft ook voorjaarstrekellingen over een periode van vijf jaar beschreven. Uit de resultaten blijkt dat de omvang van de trek langs de IJsselmeerkust bij Hoorn voor veel soorten vele malen groter is dan bij ons. Van Gasteren spreekt dan ook over stuwing, een verschijnsel dat zich op de telpost Corversbos niet voordoet. Het is opmerkelijk dat de trekperiodes van de meeste soorten van beide telposten zo sterk overeenkomen. Ondanks stuwing en een verschil in afstand tussen Hoorn en Hilversum zijn hierin weinig verschillen te ontdekken. Sterker nog: veel soorten trekken in exact dezelfde weken door. Dit geldt met name voor Kievit, Kok- en Zilvermeeuw, Gierzwaluw, Boerenzwaluw, Veldleeuwerik, Witte kwikstaart, Graspieper, Spreeuw en Vink. Ook pieken zijn feilloos in onze gegevens terug te vinden.

Tot slot een korte beschrijving van een aantal soorten, met een verwijzing naar gegevens van andere telposten. (Van Gasteren 1987, Geelhoed 1989, Geelhoed en Groot 1988, Groot 1990, LWVT 1990).

AALSCHOLVER EN REIGERS
In het voorjaar worden in vergelijking met de herfst nauwelijks Aalscholvers gezien. De grote aantallen uit het Naardermeer, de Oostvaardersplassen en Overijssel (en Noord Europa?)

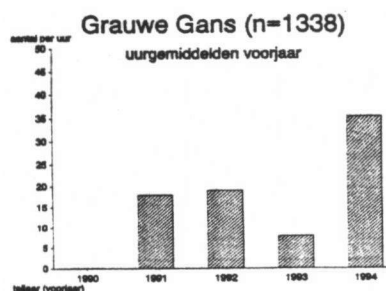
passeren ons waarschijnlijk meer westwaarts, of wellicht juist meer oostwaarts. Toch worden aan de Noordzeekust en de westelijke IJsselmeerkust ook weinig Aalscholvers gezien, hooguit enkele 100-en met uurgemiddelden van 0.9 tot 1.8 (Van Gasteren 1987, Groot 1990, Geelhoed 1989). De LWVT (1990) vond tussen 1982 en 1987 landelijke gemiddelden tussen 0.2 en 1.2. Onze uurgemiddelden liggen hier duidelijk boven: 0.4 tot 6.2.

De soort heeft een zeer kleine seizoensspreiding: bijna 77% trekt in de maand maart. Dit lijkt normaal voor Midden-Nederland; langs de kust ligt het zwaartepunt tussen half en eind mei (LWVT 1990). Dit betekent dat de rest van de broedvogels waarschijnlijk niet over de telpost trekt, maar wellicht over de Vechtplassen. Dit gebied ligt meer op de route naar de belangrijke broedgebieden in het land.

Reigertrek wordt nauwelijks gezien. Opvallend waren de waarnemingen van twee **Purperreigers** in 1994. Vogels die, gezien de vliegrichting, waarschijnlijk richting Overijssel koersten.

GANZEN EN EENDEN

Afhankelijk van de weersomstandigheden vinden van ganzen vorst- of dooivluchten plaats. De **Grauwe gans** is het meest algemeen. Deze soort wordt vooral van half februari tot half maart regelmatig gezien; zelfs in toenemend aantal.

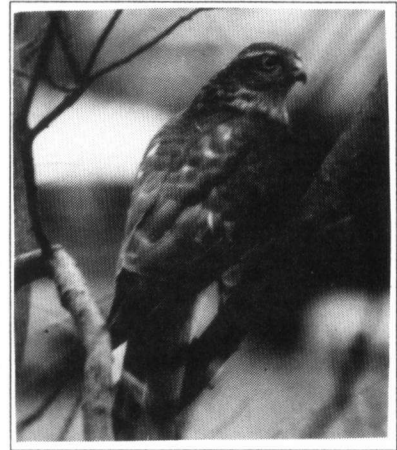


Het uurgemiddelde van noordelijk vliegende vogels bedroeg tussen 1992 en 1994 19.1 tot 35.5 vogels per uur. In de rest van Noordholland 0.3 tot 5.2, voornamelijk over de duinen. De LWVT (1990) vond gemiddelden tussen 0.3 en 3.6. De **Kolgans** is alleen de laatste drie jaar waargenomen. Tussen eind februari en begin maart kunnen per telling meer dan honderd exemplaren worden genoteerd. Onze uurgemiddelden (1.5 tot 5.5) zijn hoger dan die van de rest van Noordholland. In het midden van het land en in Noord Nederland kunnen echter grotere aantallen worden geteld. Dit houdt in dat de trekroute van **Grauwe ganzen** en **Kolganzen** naar Noord Nederland en Noord Europa meer over het midden van het land is gelegen. Overigens was dit al langer bekend. Bij een plotselinge dooi-inval kunnen geweldige hoeveelheden **Kolganzen**, **Grauwe ganzen** en **Brandganzen** tijdens de reis van Zeeland naar het noorden boven het Gooi worden gezien. De **Nijlgans** wordt niet alleen steeds vaker als broedvogel gemeld. Deze soort trekt ook daadwerkelijk weg en wordt ieder jaar in grotere aantallen op de telpost gezien (Ugem. 0.3 tot 1.1). Dit geldt trouwens ook voor de herfst.

Eendentrek is in het voorjaar minder omvangrijk dan in het najaar, zowel wat soorten als wat aantallen betreft. Vreemd is dat de **Smient** in het voorjaar helemaal niet wordt waargenomen. Langs de IJsselmeerkust en elders in West Nederland worden echter honderden vogels per seizoen gezien. Er wordt gesproken over een smalle baan van Zeeland over Utrecht naar Friesland (LWVT 1990). Onze telpost ligt waarschijnlijk net buiten de route van het overwinteringsgebied naar het noorden.

ROOFVOGELS

Thermiekvliegers als **Buizerd** en **Wespendief** zoeken pas aan het einde van de ochtend warme luchtstromingen op. Vandaar dat we weinig van deze trek zien. Krachtige vliegers als **Havik** en **Sperwer** worden daarentegen vaker waargenomen, hoewel de



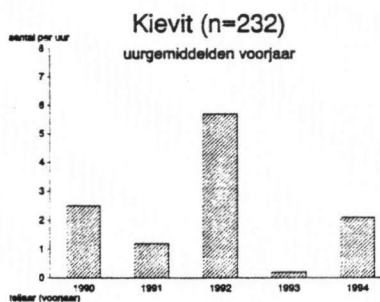
Sperwer

aantallen laag blijven. Merkwaardig is de afwezigheid van kiekendieven. Vooral **Bruine kiekendieven** worden in Noordholland regelmatig gezien. Wellicht gaan ze pas als wij weer thuis zijn. Van Gasteren zag rond het middaguur in mei regelmatig **Bruine kiekendieven** bij Hoorn. De LWVT meldt de meeste vogels uit de duinen. Overigens werden in 1994, op een **Torenvalk** na, helemaal geen roofvogels gezien.

STELTLOPERS

Van de steltlopers is, evenals in de herfst, de **Kievit** het meest algemeen. Daarnaast worden groepjes **Grutto's** gezien en ook regelmatig **Wulpen** en **Watersnippen**. Het aantal soorten is kleiner dan in de herfst.

De **Kievit** wordt in wisselende aantallen waargenomen van begin februari tot begin maart (Ugem. 0.2 tot 5.7). Grote verschillen tussen de jaren wer-

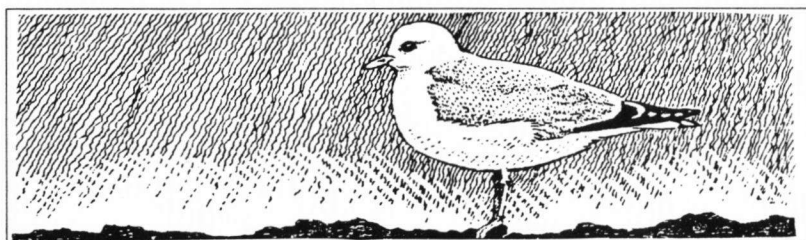


den ook door Van Gasteren (1987) en de LWVT (1990) geregistreerd en worden mogelijk veroorzaakt door invallende koude, zoals in februari 1993. In 1992 was het vroege voorjaar gemiddeld een stuk zachter en waren de aantallen veel groter. Hoog overtrekkende vogels worden vaak door de akkers aangetrokken, maar vervolgens verjaagd door de plaatselijke broedvogels. Vaak vliegen ze daarna in cirkels hoger en hoger en vervolgens ze hun weg.

MEEUWEN EN DUIVEN

Reeds in februari kan sterke meeuwentrek optreden. De aantallen die op de telpost worden waargenomen zijn echter klein, als we beseffen dat vele duizenden Kokmeeuwen over het Gooi naar het noorden en oosten vliegen. Kokmeeuwen, maar ook Stormmeeuwen trekken echter ook in de vroege avond en de nacht. Wellicht wordt mede daardoor ook het grootste deel gemist. Toch trekken zoveel Kokmeeuwen door dat het uurgemiddelde hoger ligt dan in de herfst (1.2 tot 17.1). Door de LWVT (1990) werden gemiddelden tussen 2.1 en 15.8 gevonden. Doortrek vindt plaats

Stormmeeuw



van eind februari tot begin april, in twee pieken. De LWVT vond ook nog een piek eind april. Ook Zilvermeeuwen trekken in het voorjaar, tussen begin maart en begin april, behoorlijk door. Het voorjaarsgemiddelde is zelfs tweemaal zo hoog als in het najaar (0.2 tot 4.5). Ook elders in het land is deze meeuw algemeen (LWVT); gemiddelden tussen 1.3 en 3.5 zijn bekend.



Van de duiven wordt alleen de Holenduif regelmatig gezien, zij het in kleine aantallen (Ugem. 0.1 tot 1.4). De soort trekt tussen begin februari en begin maart. De Houtduif kwam alleen in 1992 talrijk door. In de herfst van 1991 was de soort ook algemeen, wat van invloed geweest kan zijn op het voorjaar van 1992.

GIERZWALUWEN EN ZWALUWEN

Ieder jaar worden Gierzwaluwen in kleine aantallen waargenomen. Bijna 90% komt in de maand mei door. De eersten worden als gewoonlijk rond Koninginnedag gezien, waarmee

het belang van deze dag is aangetoond.

Van de echte zwaluwen is de Boerenzwaluw het meest algemeen. De aantallen blijven gewoonlijk laag (0.8 tot 1.4 vogels per uur) en de uurgemiddelden van de herfst liggen vele malen hoger (tot 12x). Evenals de Gierzwaluw trekt het grootste deel in mei over de telpost, hoewel reeds half april trekvogels worden gemeld. Evenals in de herfst trekken veel Boerenzwaluwen van het einde van de ochtend tot in de middag door.

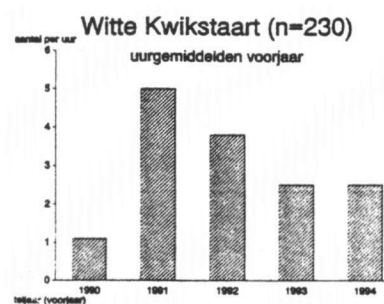
VELDLEEUWERIK, PIEPERS EN KWIKSTAARTEN

Veldleeuweriken verblijven van de herfst tot het voorjaar in groepen van tientallen exemplaren op de akkers. Trekvogels worden door deze pleistersaars aangetrokken. In februari en begin maart vindt de meeste trek plaats. Eind maart het laatste beetje. Deze twee pieken worden ook door Van Gasteren gemeld. Het aantal trekvogels is belangrijk kleiner dan in de herfst (0.7 tot 2.5).

De uurgemiddelden van de Graspieper kunnen die van de herfst soms benaderen, maar blijven er gewoonlijk ver onder (0.2 tot 3.9). Graspiepers trekken meestal solitair of in kleine groepen tussen begin maart en begin april en komen weinig aan de grond. In 1993 was er half april nog sterke trek. Boompiepers worden in het voorjaar nauwelijks gezien.

Verrassend is het dat Witte kwikstaarten in het voorjaar net zo algemeen zijn als in de herfst (Ugem. 1.1 tot 3.8). Groepjes komen regelmatig over de telpost, soms eerst rustend op de akkers. In maart en begin april trekken de meeste vogels door. Soms vindt nog trek plaats tot in mei.

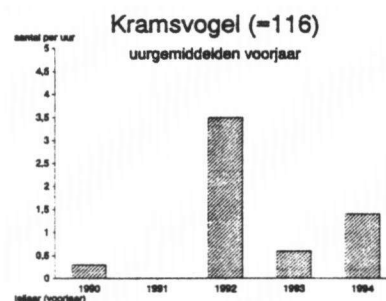
	1990	1991	1992	1993	1994	
Aantal uren	27.5	5.0	20.0	20.0	20.0	
Aalscholver	3	31	48	36	8	
Blaauwe reiger	-	1	-	1	4	
Purperreiger	-	-	-	-	2	
Knobbelzwaan	-	-	2	2	2	
5 Kleine zwaan	-	-	-	-	4	
Rietgans	-	-	21	-	-	
Kolgans	-	-	105	30	109	
Grauwe gans	2	90	381	160	705	
Nijlgans	-	-	5	11	22	
10Bergeend	2	-	-	-	-	
Wilde eend	1	-	5	-	-	
Pijlstaart	1	-	7	-	3	
Slobeend	-	-	2	-	-	
Wespendief	1	-	-	-	-	
15Rode wouw	-	-	1	-	-	
Havik	2	-	1	-	-	
Sperwer	3	2	1	4	-	
Buizerd	12	-	1	-	-	
Torenvalk	-	-	-	-	1	
20Roodpootvalk	-	-	1	-	-	
Scholekster	6	-	-	-	1	
Goudplevier	-	-	-	-	2	
Kievit	68	6	113	4	41	
Watersnip	1	1	6	-	2	
25Houtsnip	1	-	-	-	-	
Grutto	-	1	23	-	8	
Wulp	3	1	3	-	2	
Tureluur	-	-	-	-	1	
Groenpootruiter	-	-	-	-	2	
30Kokmeeuw	126	6	112	342	113	
Stormmeeuw	38	1	6	5	22	
Zilvermeeuw	37	20	90	4	48	
Grote mantelmeeuw	1	-	-	-	-	
Holenduif	5	-	25	4	3	
35Houtduif	12	-	110	-	-	
Tortelduif	-	-	-	-	1	
Gierzwaluw	2	-	26	13	28	
Grote bonte specht	-	-	2	1	-	
Veldleeuwerik	18	5	46	49	25	
40Oeverzwaluw	2	-	-	-	-	
Boerenzwaluw	38	-	15	19	22	
Huiszwaluw	3	-	-	-	1	
Boompieper	7	-	-	-	-	
Graspieper	57	1	10	27	78	
45Gele kwikstaart	3	-	10	1	23	
Grote gele kwikstaart	1	-	-	-	-	
Witte kwikstaart	31	25	75	50	49	
Roodborst	-	-	8	-	-	
Paapje	1	-	-	-	-	
50Tapuit	5	-	1	-	-	
Merel	-	-	10	-	2	
Kramsvogel	8	-	70	11	27	
Zanglijster	2	-	2	-	1	
Koperwiek	3	-	-	12	13	
55Grote lijster	-	1	8	-	3	
Zwartkop	1	-	-	-	-	
Tjiftjaf	-	-	2	-	-	
Koolmees	-	-	1	-	-	
Ekster	-	-	1	-	-	
60Kauw	-	-	-	-	12	
Sprøeuw	43	71	296	696	27	
Ringmus	-	-	-	-	1	
Vink	27	-	189	6	27	
Keep	-	-	1	2	6	
65Groenling	16	1	5	-	18	
Putter	3	-	3	-	22	
Sijs	-	-	29	-	11	
Kneu	35	2	5	2	1	
Kruisbek	5	-	-	-	1	
70Appelvink	-	-	-	-	5	
Rietgors	-	-	1	2	7	
TOTAAL	exempl.					
	soorten	636	266	1885	1494	1516
		42	18	47	26	47



Veel later trekt de Gele kwikstaart door, van begin april tot half mei. De herfst heeft duidelijk hogere gemiddelden, maar soms lopen de cijfers parallel aan die van het voorjaar (0.1 tot 1.2). De soort trekt meestal solitair, maar in 1993 werd een trekende groep van 14 exemplaren gezien.

LIJSTERACHTIGEN

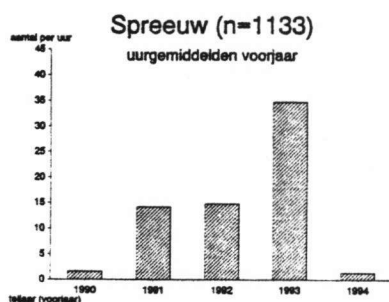
In oktober kan de lucht gevuld zijn met Koperwieken, een maand later met Kramsvogels.



Terugtrek van Koperwiek en Kramsvogel gaat in de lente vrijwel ongemerkt. Omdat de Kramsvogel meer een dagtrekker is dan de Koperwiek wordt deze soort vaker gezien. Tussen eind februari en begin april worden de meeste Kramsvogels waargenomen. De uurgemiddelden blijven door de kleine aantallen op een laag niveau (0.3 tot 3.5). Merels, Zanglijster en Grote lijsters worden slechts in zeer kleine aantallen gemeld.

Figuur 3. Vogelsoorten die als trekvogel vanaf de telpost Corversbos zijn waargenomen (totaal aantal per jaar), 1990 - 1994.

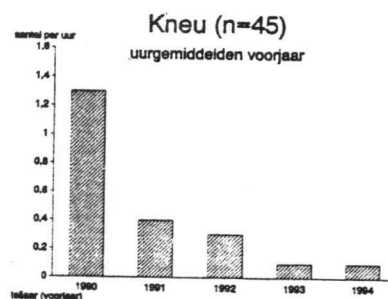
SPREEUW EN VINKACHTIGEN
De enkele honderden Spreeuwen in het voorjaar staan niet in verhouding tot de vele duizenden uit het najaar. De hoeveelheden kunnen jaarlijks sterk verschillen; de uurgemiddelden lopen van 1.4 tot 34.8 vogels per uur! Spreeuwen trek vindt plaats in kleine groepjes in de vroege ochtenduren. De meeste vogels worden tussen half februari en begin april waargenomen.



Van de vinkachtigen zijn Vink en Kneu het meest algemeen. Ook Groenling, Sijs en Putter kunnen regelmatig worden gezien. De Vink wordt in wisselende aantallen waargenomen (uurgemiddelden 0.3 tot 9.5). De meesten trekken in februari en maart in kleine groepjes of soli-

tair door. Overigens kunnen Vinken tot in mei op de broedplaatsen terugkeren. Dit zijn dan waarschijnlijk jonge vogels. De oude ervaren Vinken hebben dan reeds jongen.

De Kneu komt in steeds kleinere aantallen door. Ook de totalen van de herfststellingen wijzen in die richting. Een oorzaak is hier nog niet voor aan te geven. De uurgemiddelden lopen in het voorjaar terug van 1.3 naar het minimum van 0.1. Kneuentrek vindt vooral plaats tussen half maart en eind april.



LITERATUUR

1. Gasteren, H. 1987. Gestuwde voorjaars trek langs de westelijke IJsselmeerkust. De Graspieper 7 (3): 103-111.
2. Geelhoed, S. 1989. Impressie van de voorjaars trek in 1988. Fitis 25 (1): 2-12.
3. Geelhoed S. en H. Groot 1988. Voorjaars trek bij 't Wed in 1986 en 1987. Fitis 24 (1): 26-36.
4. Groot, H. 1990. Schets van de voorjaars trek bij Parnassia in 1989. Fitis 26 (1): 44-48.
5. Jonkers, D.A., R.A. Kole en J. Taapken 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Avifauna van het Gooi, Vechtstreek en Eemvolders. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken. Hilversum/Arnhem.

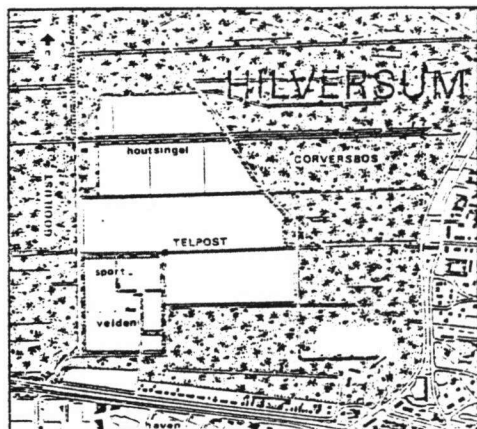
6. Klaveren, A.J. van 1989. Verslag van de tellingen van vogel trek over de telpost Corversbos in de herfst van 1988. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, verslagnummer 65. Hilversum.
7. Klaveren, A.J. van in prep. Vogel trek over het Corversbos, 1987-1993.
8. Landelijke Werkgroep Vogel trektellen 1985. Handleiding. Tellen van zichtbare land trek. Arnhem.
9. Landelijke Werkgroep Vogel trektellen 1990. Zichtbare vogel trek over Nederland in het voorjaar van 1989 aan de hand van simultaan tellingen. Den Haag.



Putter

Tel dit najaar mee in het Corversbos

Deze herfst worden de trekvogels op de akkers van het Corversbos al voor het achtste jaar geteld. In de zeven voorgaande jaren telde een kleine groep Gooise vogelaars meer dan 160 soorten en meer dan een half miljoen vogels.



Slechts een zeer klein deel van de Vogelwerkgroep, pakweg vijftig leden, is tenminste één keer op de telpost gesignaleerd. En dat, terwijl de telgroep zelfs regionale en landelijke belangstelling heeft genoten o.a. door interviews in kranten en door de radiouitzending van Vroege Vogels op 4 september jongstleden. De telgroep vindt de trek van leden naar de telpost daarom veel te mager. Dus kijkt u eens met ons mee? Het leuke is dat u naast tellen ook nog lekker kunt vogelen ook. Tweemaal per week wordt er geteld; op woensdag en zaterdag. Tot eind november, van een half uur voor tot viereneuhalf uur na zonsopgang. Maar dat wist u natuurlijk al. Komt u later? Prima! Komt u kort? Ook fijn! Wat had u kunnen zien in juli en augustus? Deze maanden stonden borg voor Gierzwaluwen, Huiszwaluwen, Blauwe reigers, Lepelaars, Smienten, tientallen Wespindieven, Boomvalken, Bruine kiekendieven, Groenpootruiters, Witgatjes, Kleine mantelmeeuwen, Boompiepers, Gele kwikstaarten, Kramsvogels, Sijzen en Europese kanaries. En de meeste trekvogels moeten nog komen! U komt toch ook?

FRED VAN KLAVEREN.

DE VOGEL OF HET EI: DISCUSSIE OVER KNOBBELZWANENJACHT (1)

Het besluit van het bestuur van onze vogelwerkgroep om bij het streven om de vervolging van Knobbelzwanen terug te dringen, niet onder alle omstandigheden gesprekken met jagers uit de weg te gaan, heeft geleid tot een discussie die in kringen van vogelaars vaker gevoerd is. In deze Korhaan legt Leny Reddingius uit waarom ze ieder contact met vertegenwoordigers van de jacht onaanvaardbaar vindt. Voorzitter Rob Kole reageert en licht toe waarom het schudden van eieren beter is dan het doodschieten van vogels.

Leny Reddingius

Overleg van vogelaars met jagers is onaanvaardbaar

Op 2 april j.l. verscheen een persbericht waarin werd vermeld dat de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. en de Wildbeheereenheid IJmeer en Vechtstreek zouden gaan samenwerken "om de problemen met grazende Knobbelzwanen op boerenbedrijven in de Gooi- en Vechtstreek het hoofd te bieden".

Enkele citaten uit het persbericht:

1. "Na een lange periode van schijnbaar onoverbrugbare standpunten hebben de vogelaars en de jagers in de regio Het Gooi en de Vechtstreek elkaar gevonden en gaan de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. en de Wildbeheereenheid IJmeer en Vechtstreek samenwerken. Teneinde de zwanenpopulatie in te dammen en toch minder tot afschot over te gaan, zullen bij nestelende zwanen een aantal eieren onklaar worden gemaakt".
2. "Om verse aanvoer uit andere regio's te voorkomen, zal er naar worden gestreefd om ook elders samenwerkingsverbanden tot stand te brengen" en
3. "De betrokken vogelwerkgroep en de WBE streven er verder naar ook in de toekomst te komen tot regionale samenwerking".

Maar wat is een Wildbeheereenheid (WBE) eigenlijk? Een WBE is een juridische eenheid in de vorm van een stichting of een rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging. In een WBE werken de jachthouders samen, die aan elkaar grenzende jachtvelden in eigendom of pacht hebben. De bedoeling is dat deze jachthouders allemaal hun eigen jachtveld inbrengen, zodat er een aaneengesloten bejaagbaar gebied ontstaat. Het is in feite niets meer dan een regionale belangenorganisatie van jagers. Volgens hun - door het Ministerie van Landbouw ontworpen - statuten is het zelfs verboden dat natuurbeschermers of hun organisaties

deel uitmaken van een WBE! Jagers zijn opstellers én uitvoerders van het beleid, ze zijn aan niemand verantwoording schuldig en hun wildbeheerplannen zijn niet openbaar. De huidige WBE's voldoen dan ook in geen enkel opzicht aan de normen voor een verantwoord fauna-beleid.

Het Ministerie van Landbouw stimuleert de vorming van de WBE's en wil zelfs in de toekomst alleen nog met WBE's te maken hebben. Het delegeren van verantwoordelijkheid, in dit geval naar belangengroepen, past goed in het kader van de bezuinigingen. Het ministerie gaat hierin zó ver, dat zij op voorhand vergunningen voor afschot verleent voor het bestrijden van schade in de gesloten jachtijd en daarnaast elke aanvraag voor een afschotvergunning van een WBE automatisch honoreert. Begin 1993 stond zelfs in de krant dat bij wijze van proef de WBE's in Brabant en Limburg voortaan zelfs geen aparte vergunningen meer zouden hoe-

ven aan te vragen. Deze jagers zouden aan het begin van het seizoen een vergunning krijgen, waarmee een door hen zelf samengesteld "wensenpakket" zou zijn toegestaan. De jagers kunnen hiermee dus zelf bepalen wie zullen gaan schieten en waar, wanneer en waarop. De Jachtwet wordt op deze manier volkomen buiten spel gezet en de niet-jagende burger wordt monddood gemaakt. (Een uitstekend artikel over dit onderwerp - waaruit ik gegevens heb overgenomen - vindt u in ARGUS, het tijdschrift van de stichting Kritisch Faunabeheer, van juni 1994).

Het is duidelijk dat WBE's, die zijn opgericht om het imago van de jagers op te vijzelen, niets van doen hebben met natuurbeheer, doch alles met plezierjacht. Natuurbeheer houdt bij de jagers in, dat hun jachtterrein aan de eisen dient te voldoen van de bejaagbare diersoorten. Wat dat betreft is de naam "Wildbeheereenheid" duidelijk: natuurbeheerders spreken niet van "wild", dat alleen de bejaagbare soorten omvat, doch over de fauna van een gebied. Zij zullen streven naar optimale omstandigheden voor de totale daar thuishorende populaties, terwijl de WBE's streven naar maximale aantallen van bejaagbare soorten.

COMMENTAAR

Nu mijn commentaar op de drie hierboven genoemde punten uit het persbericht van de vogelwerkgroep.

1. De "Schijnbaar onoverbrugbare standpunten" blijken dus overbrugbaar te zijn geworden en men gaat nu samenwerken met plezierjagers om eieren van een beschermde vogelsoort onklaar te maken.

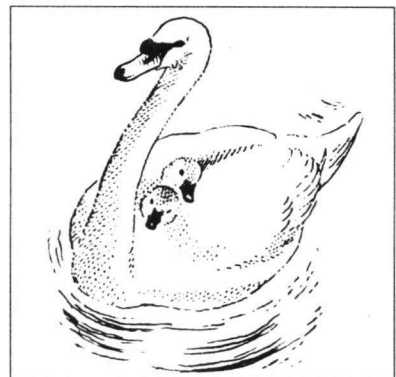
Nu was onze VWG initiatiefnemer van de oprichting van het Knobbelzwanenplatform, waarin een aantal natuurbeschermingsorganisaties samenwerkt. Door het platform is een rapport uitgebracht: "De Knobbelzwaan in Nederland; schade en afschot", waarin onder andere staat dat een aantal kritische vogelbeschermers zich keert tegen afschot van Knobbelzwanen en verstoring van de nesten: "Het Knobbelzwanenplatform verzet zich tegen de wijze waarop het probleem wordt aangepakt en zoekt nieuwe wegen om de vermeende schade te voorkomen". In het rapport worden diverse aanbevelingen gedaan, waarbij het schudden of rapen van eieren niet aan de orde komt. Het zou niet meer dan logisch zijn geweest als de VWG zich hiermee had geconformeerd, evenals de andere in het platform samenwerkende organisaties.

Rob Kloosterman heeft echter gemeend om persoonlijke redenen het platform te moeten verlaten en is daarna op de solo-toer gegaan.

2. Over de "verse aanvoer" van Knobbelzwanen uit andere regio's is niets meer vernomen. Voelden andere VWG's soms niets voor samenwerking met WBE's en wachten zij liever op de uitslag van het onderzoek dat momenteel door het Knobbelzwanenplatform wordt voorbereid? Dit onderzoek houdt o.a. in dat de werkelijke, door Knobbelzwanen veroorzaakte schade en alternatieve verjaagmethoden zullen worden onderzocht.

3. Streven van de VWG en WBE naar samenwerking in de toekomst, hoe is het mogelijk! En op welk gebied dan wel? Er wordt nu wel getracht deze intentie af te zwakken en te stellen dat zaken verkeerd opgepakt zijn door de pers, maar het stond in het persbericht en voor de inhoud daarvan is het bestuur verantwoordelijk. Het is mij overigens gebleken dat slechts een deel van het bestuur van te voren van het persbericht op de hoogte was. Ik hoopte dan ook dat deze wilde, niet onderbouwde actie niet gelegaliseerd zou worden; het voltallige bestuur is echter met deze gang van zaken accoord gegaan.

Voor mij is het onaanvaardbaar dat de VWG, zonder enige onderbouwing en buiten het Knobbelzwanenplatform om, samen met jagers eieren gaat rapen van een beschermde vogelsoort. Dat jagers dit prima vinden is begrijpelijk. Zij willen immers niets liever dan samenwerken met natuurbeschermingsorganisaties om op deze wijze hun imago op te vijzelen. Dat het hele bestuur het met deze gang van zaken eens is, is voor mij reden geweest om mijn lidmaatschap van de Vogelwerkgroep te beëindigen.



Knobbelzwaan

Rob Kole

‘Niets doen’ helpt de zwaan niet

In dit artikel wil ik reageren op het stuk van de hand van Leny Reddingius, die zich niet heeft kunnen verenigen met de door leden van de vogelwerkgroep gevoerde actie tegen de jacht op Knobbelzwanen. Haar bezwaren gelden met name de keuze van onze aanpak.

Op de knobbelzwanenproblematiek wil ik hier niet meer uitgebreid ingaan. Het is beslist niet zo dat deze zaak in het bekritiseerde persbericht voor het eerst aan de orde werd gesteld. Al vele malen was er voordien in De Korhaan over gepubliceerd. Reeds twee jaar geleden heeft de subgroep Natuurbescherming in De Korhaan uiteengezet waarom het wenselijk is tot een selectieve samenwerking en discussie te komen met de Wildbeheereenheden (WBEs). Na een oproep in De Korhaan bij een uiteenzetting over de actie om door het ‘schudden’ van knobbelzwaneeieren de schadeclaims te beperken en zo tot een vermindering van de jacht te komen, werden dan ook enkele leden bereid gevonden mee te doen aan die actie, die uiteindelijk zou moeten bijdragen aan de afname van de jachtdruk op de Knobbelzwaan. Afname van de jachtdruk dus en niet het zoeken van samenwerking met jagers was en is ons primaire doel.

Het bestuur van de vogelwerkgroep is zich er terdege van bewust dat de doelstellingen van de Wildbeheereenheid en die van de vogelwerkgroep bepaald niet met elkaar overeenkomen.

Vanzelfsprekend is het bestuur van mening dat jacht zoveel mogelijk beperkt zou moeten worden. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat daarom ook elke vorm van contact met jagers uit de weg moet worden gegaan. Een dialoog met WBEs over reële mogelijkheden om op één of andere wijze te komen tot een (zelf)beperking van jagers, past uiteraard juist heel goed bij onze doelstellingen. Samenwerken met jagers is ook zeker géén doel op zichzelf. De actie die wij dit jaar gezamenlijk hebben uitgevoerd, is juist bedoeld om het doodschieten van zwanen tegen te gaan of in elk geval te beperken.

COMMUNICATIE

Over de wijze waarop de actie is gepresenteerd wil ik ook kort zijn. Het bestuur had al ruim tevoren uitgesproken dat contacten met WBEs niet uitgesloten waren. En hoewel er in het voorjaar bij de uitvoering van de actie, noodgedwongen doordat het broedseizoen al naderde, in korte tijd een aantal stappen moest worden genomen en daardoor de communicatie niet altijd optimaal kon zijn, heeft het bestuur en de subgroep getracht zoveel mogelijk leden en andere betrokkenen tijdig te informeren. Vanzelfsprekend is het helaas onmogelijk in zeer korte tijd alle leden vooraf te raadplegen. Er is echter wel degelijk geprobeerd de mensen die sterk bij deze problematiek betrokken zijn vooraf te informeren. Ook een aantal andere organisaties, die

betrokken zijn bij het Knobbelzwanenplatform, zijn vooraf geraadpleegd of geïnformeerd over deze actie. Bovendien wordt de door ons toegepaste methode ook besproken in het wetenschappelijke rapport van het Knobbelzwanenplatform. Er wordt in het rapport daarover onder meer gesteld dat het één van de mogelijke alternatieven is die het, omdat er nog niet veel praktijkervaring mee is opgedaan, waard is uitgeprobeerd te worden. Daarnaast heeft het bestuur nog een speciale informatieavond belegd voor alle leden van de vogelwerkgroep om de kwestie nader toe te lichten. Van die uitnodiging maakte gelukkig een aantal leden gebruik. De subgroep Natuurbescherming is dus beslist niet ‘op de solo-toer’ gegaan! Natuurlijk zou ook ons bestuur de Knobbelzwanen liever met rust willen laten en kleven er ethische en praktische bezwaren aan deze methode. ‘Niets doen’ leidt echter zeker tot afschot, zoals uit de gruwelijke cijfers over de afgelopen jaren blijkt.

Hoewel dat in de bestuursmededelingen elders in deze Korhaan reeds is aangegeven, wil ik hier nogmaals zeggen dat ikzelf en ook de overige leden van het bestuur van de vogelwerkgroep het buitengewoon jammer vinden dat Leny, zoals ze in haar artikel zelf aangeeft, heeft gemeend haar lidmaatschap op te moeten zeggen.

Binnen niet al te lange tijd zal ons werkgebied een nieuwe vogelobservatiehut rijker zijn. Op een interessante plek: aan het Eemmeer, ten oosten van de A 27, vlakbij de oprit naar de Stichtse Brug. Rob Kole schetst de voorgeschiedenis van de plannen.

Rob Kole

Nieuwe hut bij de Stichtse Brug

Naar aanleiding van de melding in de vorige Korhaan over de plannen voor een nieuwe observatiehut bij de Stichtse Brug, hebben enkele leden gevraagd of deze bestemming van de financiële bijdrage, die afkomstig is uit het fonds van de actie 'Redt de Weidevogels Eemland', terecht is. De opbrengst van die succesvolle actie dient vanzelfsprekend bij te dragen aan de bescherming van de weidevogels.

Eén van de suggesties voor de besteding was destijds om een (klein) stukje grasland aan te kopen en bij te dragen aan het toekomstige reservaat. Doordat voor de voorbereiding van de ruilverkavelingsplannen en later ook voor de uitvoering daarvan echter vele jaren nodig bleken te zijn, was een aankoop van grond aanvankelijk niet mogelijk en later ook niet meer nodig, want de verwerving is reeds geruime tijd geregeld. De initiatiefnemers van de actie, bestaande uit vertegenwoordigers van de Vogelwacht Utrecht en de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, zijn daarom in overleg gegaan met Staatsbosbeheer en met Natuurmonumenten, die de beheerders van de natuurgebieden in het Eemland zijn, over een zinvolle besteding van het beschikbare bedrag.

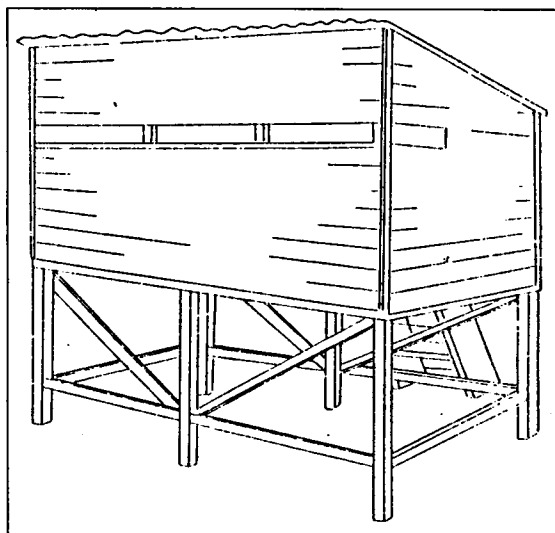
Uitgangspunten daarbij zijn onder andere dat de zone aan de Eemmeerkust en de graslanden

als één samenhangend gebied zullen worden beschouwd en dat 'weidevogelbescherming' in de ruime zin wordt opgevat. Behalve het bevorderen van directe hulp aan weidevogels, zoals nestbescherming en het verbeteren van hun leefsituatie, hoort daarbij ook het stimuleren van goede voorlichting en educatie over de vogels in het gebied.

De observatiehut zal zeker bijdragen aan het bevorderen van de belangstelling voor vogels en aan het verbeteren van de kennis over vogels en past daarmee dus uitstekend in de plannen die worden ontwikkeld voor het gebied.

De bijdrage uit het fonds voor de nieuwe hut is slechts een klein deel van het beschikbare bedrag. Suggesties van leden voor besteding van het resterende deel zijn, zoals al eens eerder gemeld, nog steeds welkom. Indien u ideeën of vragen daarover heeft kunt u contact opnemen met het bestuur.

In de vorige Korhaan is toegezegd dat wat meer informatie gegeven zou worden over uitvoering van de observatiehut. Als lokatie is gekozen voor een



plekje aan het Eemmeer in het noordelijke deel van de polder De Kampen. Daar waar het riet ophoudt is hier eigenlijk in alle seizoenen veel bijzonders te zien. Het is een plek met broedvogels, een rustplaats voor doortrekkende soorten en een fourageergebied voor vele wadvogels.

Helaas is ons op dit moment nog niet exact bekend wanneer met bouw en de aanleg van toegangswegen begonnen zal worden. Volgens de huidige plannen zal dat echter nog dit najaar kunnen gebeuren. Het project wordt, behalve met de al genoemde bijdrage uit het fonds, ook financieel gesteund met een bijdrage van de Rotary Club. De bouw van de hut wordt verzorgd door leerlingen van een MTS.

Dat bescherming van weidevogels zinvol is, wisten we natuurlijk al. Maar wat levert al die inspanning van actieve vogelaars nou concreet op? De feiten wijzen het uit in dit verslag over de werkzaamheden van een aantal van onze leden in de Eempolders.

Marc van Houten en Cor Maste

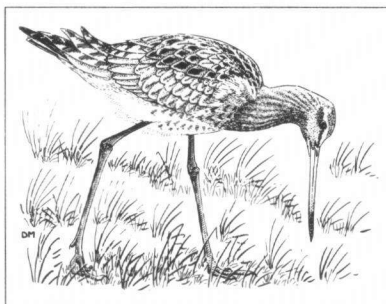
Weidevogelbescherming in de Maatpolder in 1994

Nadat we de afgelopen twee jaar enkele percelen op de Blaricumse Oostermeent mochten betreden om daar - succesvol - weidevogelnesten te beschermen, waren we nu genoodzaakt elders grond te verkrijgen.

Je zou zeggen, dat dat geen enkele moeite kost, graslanden genoeg in het Eemland! Maar om op korte termijn een bereidwillige boer te vinden, verplichte vergunningen en kaartjes van het gebied te maken en dan nog een vóór-overleg-vergadering in te lassen, dat valt niet mee.

Het land vonden we: circa 26 hectare grasland in het noord-oostelijke deel van de Maatpolder, gemeente Eemnes. Het is van de jonge Blaricumse veehouder Frans Rigter, die pas op deze grond begonnen was. Zijn boerderij is nog in aanbouw, maar hij beschikt wel al over moderne loopstallen met zo'n 70 melkkoeien, verder jong vee en een twintigtal schapen. Kortom, een geheel andere wijze van veeteelt dan we gewend waren.

Rigter is een moderne productieboer ten opzichte van een wat minder productieve boer destijds. Van te voren zagen we al in dat we minder legsels zouden aantreffen dan we gewend waren. Dit gezien de wijze van bedrijfsvoering. Maar toch namen de ondergetekenden de uit-



Grutto

daging aan. Immers, beter een half ei dan een lege dop! Dat de bescherming toch nut had bewezen de hierna volgende resultaten.

	gevonden legsels	aantal eieren	mislukte legsels	uitgekomen legsels
Kievit	8	4	-	8
Kievit	1	1	1	-
Grutto	3	4	1	2
Tureluur	1	4	-	1
Wilde Eend	1	?	1	-
totaal	14	-	3	11

Op een perceel waar opnieuw gras ingezaaid zou worden, hebben we tweemaal een gruttonest verplaatst. Dit houdt in: met de schop de hele graspol (inclusief het eierloze nest) uitsteken en zo'n 10 meter verder weer inplanten. Tot tweemaal toe

werd deze actie door de Grutto geaccepteerd. Echter, toen we ook nog een sloot over moesten naar veiliger land, werd het nest toch verlaten. Mogelijk week de nieuwe omgeving te veel af van de oorspronkelijke. Toch was het te proberen. Het legsel was anders bij voorbaat mislukt.

Het mislukte "legselsel" van de Kievit kan toegeschreven worden aan legnoed; het ene ei lag dan ook niet in een echt nest. Het legsel van de Wilde eend werd gepreedeerd.

Het eerste voltallige kievitnest werd op 5 april gevonden; het eerste gruttonest op 9 april en het nest van de Tureluur, met 3 eieren nog, werd op 22 april gevonden.

Lofwaardig is zeker de medewerking van Frans Rigter te noemen. Mede door het attent maken op de uit te voeren veldwerkzaamheden en door langs de nesten te rijden met de verplichte mestinjector, zijn er meerdere legsels gespaard gebleven. Hierdoor kunnen we, ondanks de ogenschijnlijk "magere" resultaten, toch van een succesvol beschermingsseizoen spreken. We moeten immers voor ogen houden, dat het broedsucces voor een aantal weidevogels, door de beschermingsactiviteiten, toch

hoger is dan anders het geval zou zijn geweest.

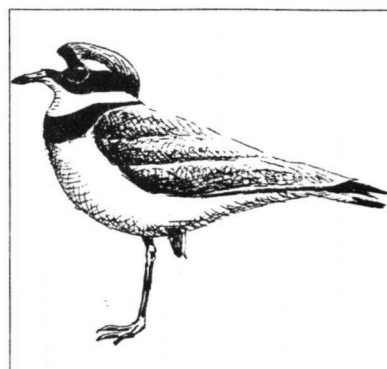
Ondanks dat we hoofdzakelijk voor de nestbescherming het veld in gegaan zijn, werd er zéker niet alleen omlaag gekeken. Ook de zogenaamde "losse" veldwaarnemingen werden opgeschreven en - later - op waarnemingskaartjes gezet. Zo werden er onder andere gezien: Lepelaar, Bruine kiekendief, Zwarte ruiter, Bontbekplevier, Kemphaan, Dwergmeeuw en Wintertaling.

Hebt u zin om aan deze meest directe vorm van vogelbescherming mee te doen en op een gezonde, positieve wijze

een paar uurtjes per week "het veld" in te gaan? Dan kunt u bij een van de onderstaande weidevogelbeschermers informatie inwinnen en zich - hopelijk - opgeven.

Mede door uw inzet voor de weidevogels kunnen we het volgend seizoen meer land op legse afzoeken en dan ook meer nesten beschermen. Het is in het belang van onze mooie weidevogels, bovendien geeft het vinden van een nest met eieren, of van heel jonge vogeltjes, ontzettend veel voldoening.

Anco Driessen 02152-57000
Rob Kole 03499-82303
Ben den Hoed 02152-61962
Cor Maste 02152-56118
Marc van Houten 02154-15603



Bontbekplevier

Vogelkalender is weer in aantocht

Evenals in voorgaande jaren zal ook nu weer over enkele weken de nieuwe kalender van de Stichting Het Vogeljaar verkrijgbaar zijn in de vertrouwde uitvoering met de vele prachtige kleurenfoto's, elk met een begeleidende tekst.

De Vogelkalender 1995 kunt u bestellen door overmaking van 15 gulden op postrekening nr. 4325 t.n.v. Penningmeester Kalenderfonds, Boterbloemstraat 20, 5321 RR Hedel.

Natuurlijk zijn ze ook weer verkrijgbaar bij Loes Hartog, Bart. Ingellaan 12 in Ankeveen, tel. 035-561905 en u kunt hem telefonisch bestellen bij Jaap Taapken, tel. 02154-20303.

Nieuwe nieuwsbrief voor Noordhollandse vogelaars

De Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN), waarbij ook onze VWG aangesloten is, hebben een nieuw periodiek het licht doen zien. Onlangs verscheen het eerste nummer van een nieuwsbrief met de bijzondere titel "De Smient vliegt uit". Doel is om via dit blad informatie te geven over zaken die te maken hebben met alle aspecten van vogelbescherming.

In het eerste nummer veel aandacht voor het Knobbelzwanenplatform, over de schadelijke ge-

volgen van mestinjectie in de grond, over de vervolging van de Smient in Noord-Holland en over de Nijlgans, die volgens SVN niet langer bekeken moet worden als een exoot die overlast veroorzaakt ten opzichte van andere vogels. Uit diverse onderzoeken is van ernstige agressie van de Nijlgans niets gebleken. Wie geïnteresseerd is in "De Smient vliegt uit" kan dit melden bij de redactie, p/a Milieu-federatie Noord-Holland, Nicolaasstraat 2b, 1506 BB Zaandam.

MUTATIES LEDENBESTAND

Nieuwe leden:

B.P. Bakker	Gooiersef 304	1276 KR Huizen	02152-65442
C.G. Egelberg	Corverlaan 13	1405 AV Bussum	02159-49093

Adreswijzigingen:

W.J. Hoetmer	Daslook 63	3621 RR Breukelen
--------------	------------	-------------------

Bedankt:

Mw. J. Boogaart	Amersfoort	Mw. J. Bouman-Visser	Blaricum
A.v.d. Werf	Bilthoven	J. Wildschut	Weesp

PROGRAMMA

Dinsdag 11 oktober: Werk-contactavond. Om 19.45 uur is de Oranjerie van Kasteel Groeneveld open. Op deze avond zal er aan ons archief gewerkt worden.

Zaterdag 22 oktober: Geen Noordhollandse vogeldag, zoals in de vorige Korhaan stond. Die is verschoven naar 19 november.

Wel is er die dag een ochtend-wandelexcursie langs de IJsselmeerdijk bij Muiden en Muiderberg, o.l.v. Bertus van den Brink en Freek Beffers.

Vertrek om 7.30 uur vanaf Café 't Rechthuis in Muiderberg.

Donderdag 27 oktober: Lezing door de heer G.C.Boere: Vogelexpedities naar Taimyr en de Lena Delta. Gerard Boere is verbonden aan het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, afdeling Internationaal Natuurbeheer. Hij heeft enkele expedities gemaakt naar Noord-Siberië (het schiereiland Taimyr en de Lena Delta). Veel van onze wintergasten hebben hun broedgebied in dit gebied. Met name de Steenloper, Kanoetstrandloper, Kleine strandloper, Zilverplevier, Morinelplevier, Kolgans en Rotgans. De lezing wordt gehouden in de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg, hoek Lieven de Keylaan te Hilversum.

Aanvang 20.00 uur.

Dinsdag 1 november: Excursieleiders-bijeenkomst (in plaats van 27 september)

Vanaf 19.30 uur bent u welkom in de Oranjerie van kasteel Groeneveld. De vergadering begint om 20.00 uur.

Zondag 6 november: Ochtend-wandelexcursie Arkemheense/Putterpolder. Gevraagd worden Rob Kole en Maarten Klomps om deze excursie te leiden.

Vertrek om 7.30 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum (achterkant Centraal station).

Dinsdag 8 november: Werk-contactavond. Ook nu moet er weer aan het archief gewerkt worden.

Vanaf 19.45 uur bent u welkom in de Oranjerie van kasteel Groeneveld in Baarn.

Zaterdag 19 november: Noordhollandse vogeldag in Purmerend.

Thema: Noordhollandse IJsselmeerkunst.

Adres: partycentrum De Doelen, de Koemarkt 56, Purmerend.

Toegang gratis voor alle VWG-leden. Het programma start om 10.00 uur. Wim Ruitenbeek zal spreken over planologische ontwikkelingen. Piet Zomerdijk houdt een uiteenzetting over de duikeend.

Ongeveer medio oktober zal het definitieve programma gereed zijn. Heeft u nog vragen dan kunt u bellen met Rob Kole of met Joke van Velsen.

Donderdag 24 november: Lezing door de heer O.Moedt: Grutto en andere weidevogels in de Zaanstreek.

Oene Moedt is een zeer ervaren veldornitholoog en lid van de Vogelwacht "Zaanstreek". Hij heeft samen met Brinkkemper het boek "Kijken naar weidevogels" gepubliceerd.

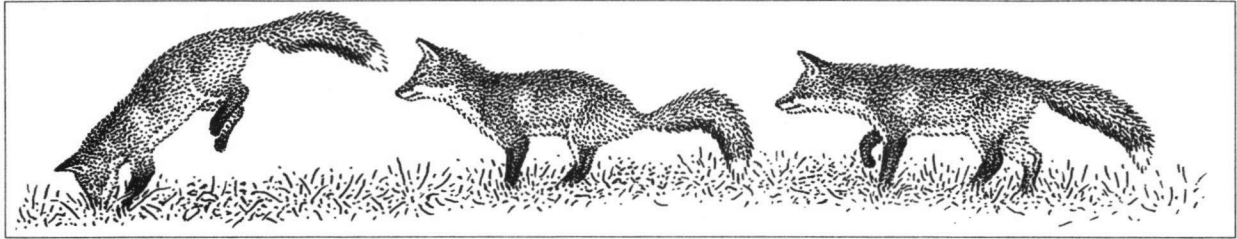
Het accent van de lezing ligt op het gedrag van de Grutto, maar ook andere weidevogels zullen besproken worden.

De lezing wordt gehouden in de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg, hoek Lieven de Keylaan te Hilversum.

Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 26 november: Wandel/fietsexcursie Nationaal Park De Hoge Veluwe, o.l.v. Dick Jonkers.

Vertrek om 7.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum. We zijn in de loop van de middag weer terug.



"Duinen, vossen en vogels"

Zaterdag 10 december: SOVON-dag in de Stadsschouwburg in Nijmegen, ca. 2 minuten lopen vanaf het NS-station.

In het ochtendprogramma (vanaf 10.00 uur) spreekt o.a. Rob G.Bijlsma over de Boomvalk en Heiner Flinks over de Roodborsttapuit en andere vogels uit het agrarisch gebied.

In het middagprogramma o.a. Kees Camphuysen over Meeuwen en visserijafval; Theo Verstrael over Duinen, vossen en vogels; Jouke Prop over eutrofiering en watervogels in de Dollard en Jaap Graveland over rietvogels etc. Om 16.05 afsluiting door de dagvoorzitter.

Dinsdag 13 december: Werk-contactavond in de Oranjerie van kasteel Groeneveld. Vanaf 19.45 uur bent U welkom en om 20.00 uur gaan we weer verder met werken aan het archief.

Zondag 18 december: Ochtend-wandelexcursie Stichtse Brug en Oostermeent o.l.v. Rob van Maanen, Guus Proost en Bertus van den Brink.

Vertrek om 8.30 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum

(dat is de achterkant van station Hilversum Centraal). Om 9.00 uur vertrek vanaf het surfstrandje in Blaricum.

Zondag 8 januari 1995: Ochtend-wandelexcursie Loenerveense plassen o.l.v. Jan van Bergeijk, Adri Vermeule en Fred van Klaveren.

Vertrek om 8.30 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum; om 9.00 uur vanaf het terrein van de Amsterdamse Waterleiding. (S.v.p. wachten voor het hek aan de Bloklaan in Loenen).

Dinsdag 10 januari: Werk-contactavond in de Oranjerie van kasteel Groeneveld in Baarn. Vanaf 19.45 uur bent u hier welkom.

Dick Jonkers zal worden gevraagd om ons weer eens te leren hoe je een groep vogels het beste kunt tellen of schatten. Hij heeft daar leuke methodes voor.

Zondag 22 januari: Ochtend-wandelexcursie 's-Gravelandse landgoederen, o.l.v. Fred van Klaveren en Yolande Bosman.

Vertrek om 8.30 uur vanaf de oprijlaan van 'Gooilust' aan het Zuidereinde in 's-Graveland.

Donderdag 26 januari: Lezing. Programma in de volgende Korhaan.

Zaterdag 28 januari: Dagexcursie naar het Verdrongen Land van Saefthinghe, o.l.v. Henk Castelljns.

Vertrek om 7.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum. Het is ongeveer 2,5 à 3 uur rijden; in het begin van de avond zijn we weer terug. Goede, waterdichte wandelschoenen of laarzen meenemen en warme kleding want het kan daar erg koud zijn. Brood en drinken voor de hele dag meenemen.

Bij zeer slecht weer wordt de excursie verzet naar zondag 5 februari.

Schriftelijk opgeven bij Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn, met vermelding of u wel of niet in het bezit bent van een auto en of u eventueel ook op 5 februari zou kunnen.

DEELNEMERS AAN DE EXCURSIES WORDT DRINGEND VERZOCHT OM BIJ ALLE EXCURSIES VOOR DE AANGEGEVEN TIJD AANWEZIG TE ZIJN, ZODAT WE OP TIJD KUNNEN VERTREKKEN.

Voor de goede orde wijzen wij er op dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenoot-leden van de VWG. U wordt dringend verzocht naar deze excursies geen kleine kinderen en geen honden mee te nemen.

ONTVANGEN LITERATUUR

Samenstelling: Leny Reddingius

De Dompchoorn, Natuur- en Vogelwacht De Vijfherenlanden, jrg 28 no 2, juni 1994: Jaarverslag 1993 Weidevogelwerkgroep - Vogels langs de Lek in de winter 1993-1994.

Ficedula, Twentse VWG, jrg 23 no 2, juni 1994:

Vogelinventarisatie Duivelshof te De Lutte in 1993 - Invasie van de Kruisbek in 1993 - Kuifduiker op het Rutbeek.

Fitis, VWG Zuid-Kennemerland, jrg 30 no 2, 1994:

Broedvogels in het stedelijk gebied van Zuid-Kennemerland - Het Haarlemse Bos: Broedvogelinventarisatie 1993 en een voorstel voor nieuwe natuur - Broedvogelinventarisatie van de buitenplaatsen bij Velsen - Broedvogelinventarisatie landgoed Beeckesteijn voorjaar 1993 - Eerste aankomstdata zomervogels 1993.

De Gierzwaluw, VWG Amsterdam, jrg 32 no 2, 1994:

Vogels op het Begijnhof - Inventarisatie van de Boerenzwaluw in Waterland-Oost 1992-1993.

De Grauwe Gans, Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 10 no 2, 1994: Verslag van een oriëntatie naar gestuwde vogeltrek in het najaar van 1982 (1992? red.) bij de Hollandse Brug - Kerkuilen in Flevoland - Avifauna van Flevoland - Kleedherkenning bij de Grauwe kiekendief.

De Grutter, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 18 no 3, juni 1994: Fenologie.

De Kleine Ratelaar, IVN Gooi e.o., jrg 16 no 3, augustus 1994.

De Korhaan, Ver. voor Vogel- en Natuurstudie De Wielewaal, afd. De Noorderkempen, jrg 22 no 3, juli 1994: Fenologie 1994.

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jrg 37 no 3, juni 1994: De Wulp op de Leusderheide - Verslag stelttopertellingen Utrecht, november 1993 - Zwarte mezen en Kruisbekken in de Lopikerwaard e.o.

Limosa, NOU/SOVON/Watervogels, jrg 67 no 2, 1994: Bosbewonende roofvogels in de Noord-oostpolder en Oostelijk Flevoland in 1989-1993 - Watervogels van de zoetwatergetijdervier de Oude Maas - De carrièrebeslissingen van de Scholekster - De ge-

voeligheid van twee landelijke vogelmeenten - Broedgevallen van de Roodhalsfuut in Nederland in 1980-1992 - Herfsttrek van Grauwe ganzen; wordt er non-stop gevlogen van Nederland naar de Coto de Donana in Spanje?

Mens en natuur, IVN, jrg 45 no 3, herfst 1994:

Een levende zandverstuiving - Er wordt al veel gedaan aan natuur in stad en dorp - Rode lijst voor vogels moet worden herzien - Oude spoorweg als snelweg voor de natuur.

Natuurbehoud, Natuurmonumenten, jrg 25 no 2, mei 1994:

Meer water voor het Naardermeer - Het nieuwe Leuvenumse Bos: Natuurlijker bosbeheer - Natuurmonumenten wil genuanceerde aanpak dijkversterkingen.

Idem, jrg 25 no 3, augustus 1994: Kansen voor de otter in Noordwest-Overijssel.

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 18 no 6, juni 1994: Boeren als natuurbeheerders - Sluiproute zware metalen.

Natuur Nabij, IVN Eemland, jrg 22 no 3, juni 1994.

De Steenloper, VWG Den Helder, jrg 12 no 64, juli 1994: Internationale watervogeltelling januari 1994 - Vogel van het jaar 1993: De Tapuit.

De Tringiaan, VWG Schagen e.o., jrg 17 no 3, juni 1994:

Alledaagse vogels: De Huiszwaluw - Tu mult rond afschot van aantal zwanen.

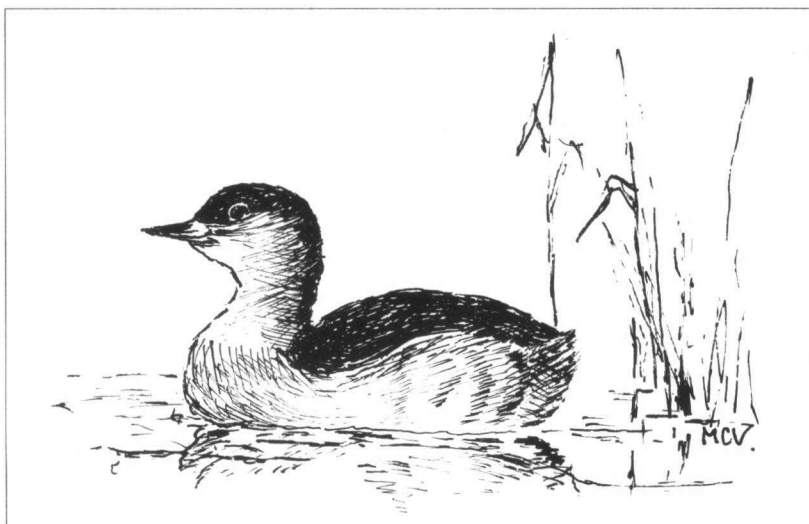
Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 47 no 2, 1994: Nieuwsbrief werkgroep Kerkuilen Friesland met o.a.: Het broedseizoen 1993 van de Kerkuil in Friesland - Kleine landschapselementen van groot belang voor Kerkuilen.

Idem, jrg 47 no 3, 1994: Eierzoeken 1994: terugblik met voorbeschouwing - De geluidmakende wildverjager: aan dovemansoren gericht! - "De Gruyts" en de vogelwacht Kollum.

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 4 no 7/8, juli/augustus 1994: Samenwerking Vogelbescherming en Natuurmonumenten; van vogelwerkgroep tot marketing - Randenbeheer, misschien met slootterrassen.

Het Vogeljaar, Stichting Het Vogeljaar, jrg 42 no 3, juni 1994: Wise use is geen rechtvaardiging voor jacht - Wie zaait zal oogsten. Dat geldt ook voor onze weidevogels - Diemer Zee-dijk: gevaarlijk gif! Impressies van rijk vogelleven op voormalige vuilstortplaats - Broedvogels in de Uiterwaarden tussen Nijmegen en Deest - Eierzoeken en de weidevogelbescherming.

De Wijde Blik, Stichting Milieutijdschrift, jrg 11 no 2, augustus 1994: De Knobbelzwaan, een "beschermde" vogel - Naardermeer weer als in de tijd van Thijssen - Natuur toch nummer 1 in Laegieskamp.



Dodaars

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (1)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Aalscholver	21	1994-06-03	Lambertszkade, Vreeland	Mc.Matthijssen
Purperreiger	1	1994-07-22	Keverdijkse Overscheense Polder	P.Schut
Purperreiger	1	1994-08-09	Kromme Rade, Kortenhoef	Y.Bosman
Ooievaar	2	1994-05-13	Tussen snelweg A1 en Naardermeer	P.Boontje
Ooievaar	1	1994-06-22	Centrum Hilversum	B & N Dwars
Lepelaar	1	1994-04-29	Eemmond Reservaat, Gem.Eemnes	Maste,Driessen.dHoed
Lepelaar	1	1994-06-12	Eempolder, Gemaal tussen Zuid/Nrd.polder	P.Boontje
Lepelaar	3	1994-06-17	Maatpolder, Eemnes	D.Jonker
Grauwe Gans	150	1994-04-16	Maatpolder Noord, Gem.Eemnes	M.van Houten e.a.
Nijlgans	7	1994-06-03	Kortenhoefsedijk, Kortenhoef	Mc.Matthijssen
Nijlgans	5	1994-06-20	Arsenaal, Naarden	D.Jonkers F.d.Weijer
Bergeend	13	1994-05-30	Weiland achter Limieten	H.Weenen
Bergeend	14	1994-07-01	De Hoef, Gooimeer	D.Jonkers,R.Leurs ea
Krakeend	3	1994-05-23	Eemmond Reservaat, Gem.Eemnes	M.van Houten
Wintertaling	2	1994-04-16	Maatswetering/Maatpolder Nrd. Eemnes	M.van Houten e.a.
Pijlstaart	2	1994-04-05	Noordpolder te Veld, Gem.Eemnes	M.v.Houten e.a.
Slobeend	12	1994-04-27	Eemmond Reservaat, Gem.Eemnes	M.van Houten
Kuifeend	2	1994-06-03	Lambertszkade, Vreeland	Mc.Matthijssen
Wespendief	4	1994-06-29	Centrum Hilversum	N & B Dwars
Wespendief	1	1994-07-02	Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Bruine Kiekendief	1	1994-05-24	Zuidpolder te Veld, Eemnes	D.Jonkers
Havik	1	1994-04-23	Gooimeerkust bij Valkeveen	W.Weitjens
Sperwer	1	1994-05-12	Dammerkade, Ankeveen	J.van Gastel
Sperwer	1	1994-05-26	Rotonde A27/A1, Eemnes	D.Jonkers
Buizerd	3	1994-05-16	Zuidpolder te Veld, Gem.Eemnes	M.van Houten
Buizerd	1	1994-05-31	Naardermeer	Mc.Matthijssen
Torenavalk	5	1994-06-17	Quest Int. in oude ventilator pr/3 juv.	P.Boontje
Torenavalk	2	1994-06-25	Eempolder Zuid	Weenen/Doornveld
Boomvalk	1	1994-05-29	Ankeveense Plassen bij Bergse pad	P.Schut
Boomvalk	1	1994-05-30	Weiland, Hilversumse Meent	F.C.Jager
Waterhoen	4	1994-06-03	Gooiergracht	M.van Houten
Scholekster	11	1994-05-30	Oppad Kortenhoef	Mc.Matthijssen
Kluut	3	1994-05-23	Eemmond Reservaat, Gem.Eemnes	M.van Houten
Bontbekplevier	2	1994-05-23	Eemmond Reservaat, Gem.Eemnes	M.van Houten
Bontbekplevier	2	1994-06-17	Maatpolder, Eemnes	D.Jonkers
Strandplevier	1	1994-06-29	Gooimeerkust (Labradorstraat) Huizen	A.C.Driessen
Goudplevier	400	1994-04-16	Maatpolder Noord, Gem.Eemnes	M.van Houten e.a.
Kievit	2	1994-06-19	Kreugerlaan	Mc.Matthijssen
Kanoetstrandloper	1	1994-05-23	Eemmond Reservaat, Gem.Eemnes	M.van Houten
Bonte Strandloper	1	1994-06-17	Maatpolder/Eempolder, Eemnes	D.Jonkers
Kemphaan	10	1994-04-09	Maatpolder Noord, Gem.Eemnes	Driessen/den Hoed ea
Grutto	140	1994-06-29	Weiland Hilversumse Meent	F.C.Jager
Regenwulp	10	1994-04-16	Maatpolder-Noord, Gem.Eemnes	B.den Hoed/Anco/Cor
Wulp	15	1994-06-17	Stichtsebrug/ Surfstrand	H.Weenen
Zwarte Ruit	1	1994-04-22	Eemmond Reservaat, Gem.Eemnes	C.Maste A.Driessen
Tureluur	4	1994-05-05	4e Kwadrant, Blaricum	J.van Gastel
Groenpootruiter	5	1994-04-27	Eemmond Reservaat	M.van Houten
Witgatje	1	1994-07-19	Koggewagen Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Bosruiter	1	1994-07-06	Noordpolder te Veld/Zomerdijk, Eemnes	D.Jonker
Zwarte Stern	29	1994-05-29	Ankeveense Plassen	P.Schut

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (2)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Tortelduif	1	1994-06-03	Oostermeent	M.van Houten
Koekoek	1	1994-04-23	Ericabos t.o. mijn huis, Huizen	C.Holzenspies
Koekoek	5	1994-05-29	Ankeveense Plassen	P.Schut
Ransuil	1	1994-06-09	Achter Oud Huizerweg 055D	R.Th.Huizenga
Gierzwaluw	23	1994-06-03	Lambertszkade, Vreeland	Mc.Matthijssen
IJsvogel	1	1994-06-11	Zanddijk, Naarden	D.Jonkers
IJsvogel	1	1994-07-12	Gooiersgracht bij Sluisje	L.van der Poel
Groene Specht	1	1994-06-11	Berkenbosje, Verl.J.v.Galenstr.Huizerweg	R.Th.Huizenga
Groene Specht	1	1994-06-25	La Provence, Westerheide, Laren	D.Jonkers
Groene Specht	1	1994-07-13	Tuin Rosa Spierhuis	L.van der Poel
Grote Bonte Specht	1	1994-05-31	Naardermeer	Mc.Matthijssen
Kleine Bonte Specht	2	194-06-26	Kneuterdijk, Vreeland (park)	D.Jonkers M.de Graaf
Veldleeuwerik	3	1994-06-19	Karnemelksloot	Mc.Matthijssen
Oeverzwaluw	10	1994-04-17	Eemmond Reservaat, Gem.Eemnes	M.van Houten
Oeverzwaluw	20	1994-04-29	Groeve Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Oeverzwaluw	18	1994-07-02	Groeve tussen Bijvanck/Blaricum dorp	H.Weenen
Boerenzwaluw	40	1994-06-03	Lambertszkade, Vreeland	Mc.Matthijssen
Huiszwaluw	17	1994-06-03	Lambertszkade, Vreeland	Mc.Matthijssen
Boompieper	1	1994-05-31	Groeve Oostermeent, Blaricum	J.van Gastel
Witte Kwikstaart	23	1994-08-13	IJsaan, Huizen (veel Juv.)	J.van Gastel
Blauwborst	1	1994-05-31	Naardermeer	Mc.Matthijssen
Blauwborst	2	1994-06-11	Zanddijk, Naarden	Excursie VWG
Zwarte Roodstaart	1	1994-06-29	Ambachtsweg, Huizen	A.C.Driessen
Paapje	2	1994-05-13	Landweg, Zuidzijde Naardermeer	F.C.Jager
Kramsvogel	1	1994-06-19	Gooiergracht, Vettedijk, Blaricum	D.Jonkers
Grote Lijster	1	1994-06-11	Oostdijk Naarden / Valkeveenselaan	Excursie VWG
Grote Lijster	4	1994-07-01	Boekesteyn, Weiland	F.C.Jager
Sprinkhaanzanger	1	1994-06-11	Zanddijk, Naarden	Excursie VWG
Snor	1	1994-05-31	Naardermeer	Mc.Matthijssen
Rietzanger	8	1994-05-12	Dammerkade, Ankeveen	J.van Gastel
Kleine Karekiet	3	1994-05-31	Naardermeer	Mc.Matthijssen
Grote Karekiet	1	1994-06-10	Gooimeer kust (Labradorstraat) Huizen	A.C.Driessen
Grote Karekiet	4	1994-06-11	in riet bij flats Jachthaven, Huizen	H.Weenen
Grote Karekiet	1	1994-07-22	Meerkade (Naardermeer)	P.Schut
Spotvogel	1	1994-05-21	Tuin bij Warandepark, Huizen	J.van Gastel
Spotvogel	6	1994-06-22	Oud Loosdr.dijk, Loosdrecht	Mc.Matthijssen
Spotvogel	1	1994-06-24	Bijvanck	H.Weenen
Braamsluiper	1	1994-04-29	Bosplantsoen einde Kloosterlaan a/huis	G.Kamer
Braamsluiper	1	1994-05-16	Bijvanck bij Atletiekbaan	H.Weenen
Tuinfluit	6	1994-05-12	Dammerkade, Ankeveen e.o.	J.van Gastel
Zwartkop	2	1994-05-21	Warandepark, Blaricum	J.van Gastel
Baardmannetje	1	1994-06-11	Zanddijk, Naarden	Excursie VWG
Staartmees	2	1994-04-30	Rietmeent (tuinen 98/100) Hilversum	P.Schut/A.v.Soest
Wielewaal	2	1994-06-25	Westerheide, Laren	D.Jonkers
Putter	2	1994-06-19	Valse Bos, Eemnes	D.Jonkers M.de Graaf
Kruisbek	1	1994-06-20	Onder afdak Voliere,Naarderstraat,Huizen	C.Holzenspies
Goudvink	1	1994-06-11	Leeuwenburg Naarden	Excursie VWG
Goudvink	2	1994-07-16	Naarderstraat 170, Huizen	C.Holzenspies
Appelvink	1	1994-04-25	Westerheide, Laren	D.Jonkers
Rietgors	3	1994-06-10	SBB-Reservaat Oost, Stichtse Brug	J.van Gastel

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter	: R.A.Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	03499-82303
Sekretaris	: P.Ruiter	Bilderdijklaan 16	3743 HS Baarn	02154-24140
Penningmeester	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	02940-11683
SG Algemene Zaken	: L.J.Dwars-Van Achterbergh	Prinsenstraat 15	1211 LS Hilversum	035-233973
SG Avifauna	: G.M.L.Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	02152-51661
SG Nestkasten	: D.A.Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	02152-60456
SG Vogelcursus	: P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AC Hilversum	035-831592
SG Excursies	: J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	02154-18804
SG Communicatie	: P.Schut	Rietmeent 98	1218 AZ Hilversum	02159-36811
SG Natuurbescherming	: R.Kloosterman	Korte Singel 16	1402 SJ Bussum	02159-10562

Waarnemingskaartjes:

Inzenden	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	02940-11683
Afhalen	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bührmannlaan.42	1244 PH Ankeveen	035-562641
	L.Reddingius	Gr.W.den Oudelaan.22	1412 AV Naarden	02159-42508
	W.J.A. Hoeffnagel	Krekelmeent 72	1218 ED Hilversum	02159-19356
	P.v.d.Poel	Siriusstraat 25	1223 AL Hilversum	035-831592
	J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	02154-18804

Waarnemingskaartjes kunnen bij alle bestuursleden worden ingeleverd.

Andere Nuttige Adressen:

Controleur Vogelwet	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bührmannlaan.42	1244 PH Ankeveen	035-562641
Consulent Vogelbescherming en Vrije Vogelreservaten:	R.Kloosterman	Korte Singel 16	1402 SJ Bussum	02159-10562
Aanmelding Vogelcursus	: A.v.Klaveren-Van Oord	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-561426
Vogelasiel	: W.van Ingen-Den Oude	J.v.Schimmelstr.6	1411 VS Naarden	02159-45658

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

Contributie: Voor leden f. 20,- (minimaal), huisgenootleden f. 7,50 (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte kosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

" De Korhaan "
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028 , 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

XH 3016104 G
J W LECLERCQ

VT HOFFSTR 28
1223EE HILVERSUM